

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflava ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflava ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Italija objavlja ponižujoč odgovor naše vlade Naša vlada se je obvezala, da bo eksemplarično kaznovala splitske in šibenške demonstrante in odgovorne politične uradnike

— Rim, 25. avgusta. »Agenzia Stefani« objavlja odgovor jugoslovenske vlade na zadnji dve notji italijanskega poslanstva v Beogradu. Notji sta se nanašali na dogodke v Dalmaciji in stavili jugoslovenski vladi gotove zahteve. V svojem odgovoru se jugoslovenska vlada izjavlja pripravljeno, da na podlagi ugotovitev preiskave in z željo, da se slični incidenti v bodoče preprečijo, kakor tudi da se ohranijo in pojačajo prijateljski odnosi z Italijo, zadosti vsem zahtevam, ki jih navedata notji italijanskega poslanstva v Beogradu. Nota sporoča nato sledeče obveze jugoslovenske vlade:

1. Vsi krivci se bodo eksemplarično kaznovali; deloma se je to zgodilo; število aretiranih in kaznovanih krivcev znaša 21. Na enak način bodo kaznovani tudi krivci dogodkov v Šibeniku.
2. Jugoslovenska vlada je pripravljena poravnati vsjo škodo, ki so jo utrpeli italijanski parniki in italijanski državljani.

3. Zastopniki državne oblasti, ki odgovarjajo za javni red in mir, bodo postavljeni pred pristojno disciplinarna sodišča. V to svrhu je odpotol inspektor ministarstva notranjih del v Split, ki ima nalogo, da izvrši preiskavo proti obtoženim uradnikom.

4. Ministrstvo notranjih del je suspendiralo in odpustilo iz službe vladnega svetnika Ilića, ki je v trenutku dogodkov bil zastopnik velikega župana za Split in splitske oblasti, kakor tudi za Šibenik, in je v tem svojstvu predstavljala državno oblast.

Končno izražajo odgovor jugoslovenske vlade nado, da bodo ti ukrepi odgovarjali zahtevam italijanskega poslanstva v Beogradu. Obenem napoveduje novo noto, v kateri bo jugoslovenska vlada sporočila poslanstvu definitivni rezultat uradne preiskave v Splitu in Šibeniku.

Italijansko poslanstvo v Beogradu je vzelo odgovor jugoslovenske vlade na znanje. S tem so ti incidenti poravnani.

Značilno in obenem za našo javnost ponižujoče je dejstvo, da moramo izvedeti za vsebino našega odgovora Italiji šele iz italijanskega vira. Seveda pa nam je sedaj po objavi našega odgovora to tudi razumljivo. Odgovor je za našo narodno čast, za naš državljanski ponos tako ponižujoč, da je naravno, da se je Koroševa vlada sramovala ga objaviti. Najbrž je na tihem upala, da ga tudi Italija ne bo objavila, a Mussolini dr. Korošcu in dr. Marinkoviću niti te usluge ni hotel storiti, temveč je raztožental svoj triumf po celem svetu. Novo, zasluženo plačilo za ratifikacijo nettunskih konvencij!

„Ali bodo voditelji KDK obtožili ali ne?“

Posvetovanja v Beogradu o obtožbi dr. Mačka in dr. Krnjevića
— Napovedane spremembe vseh višjih uradnikov na Hrvatskem
— Za obtožbo ni pravne podlage.

— Beograd, 25. avgusta. Danes dopoldne ni bilo posebnih političnih dogodkov, ki bi zanimali politično javnost. V predsedništvu vlade je vse mirno. Prihod zunanjega ministra dr. Voje Marinkovića je napovedan za jutri dopoldne. Iz vladnih krogov se zatrjuje, da bo dr. Marinković na sestanku z dr. Korošem odobril definitivno besedilo obtožbe, ki jo bo vlada dvignila proti dr. Mačku in dr. Krnjeviću.

Danes se je doznalo za nov sklep vlade, da baje namerava odstraniti vse sedanje velike župane na Hrvatskem in v Slavoniji ter nadomestiti vse višje uradništvo z novim. Zadevne ukaze bo dr. Korošec predložil kralju v podpis že na svoji avdijenci na Bledu prve dni prihodnjega tedna.

Pribečevičeva odločna izjava proti vladnim pretjajam (objavlja jo tudi današnje »Jutro«), je napravila na vso javnost globok vtis. Danes se splošno priznava, da vlada nima niti najmanjše podlage za kakršenkoli nastop proti KDK in predsedstvu HSS. Interparlamentarna unija ni nikakršna inozemska sila, nego mednarodno združenje parlamentarnih delegacij, ki sklepa perijodično o ukrepih in stanju parla-

mentarnega principa in o njegovi izpolnitvi.

Beograd, 25. avgusta. »Pravda« poroča, da je ministarski svet na svojih zadnjih sejah sklepal predvsem o tem, kakšna naj bo podlaga za kazensko preganjanje vodstva HSS. Med drugim so Koroševci ministri »ugotovili« naslednje.

Dr. Maček je zagrešil »veleizdajo«, ker zahteva preureditev države na podlagi historičnih enot in tako ustavno revizijo, da bo poleg samostojne Srbije obstojala enako svobodna Vojvodina, Bosna, Črna gora, Hrvatska in Slovenija.

Nadalje se zamera dr. Mačku, da je s svojimi izjavami v inozemstvu valil krivdo radi dogodka od 20. junija na ves srbski narod in na Beograd.

V nevturalnih političnih krogih se je danes ugotavljalo, da mora vlada stati na presneto slabih nogah, če grabi že za tako praznimi argumenti, kakor je proglašanje veleizdajstva nad onimi, ki zahtevajo notranjo preureditev države v smislu historičnih pokrajin. Kaj pa je g. dr. Korošec delal vsa prejšnja leta? Ali ni tudi on zahteval historično Slovenijo v federativni in avtonomistični zvezi z ostalimi historičnimi pokrajinami naše države?

„Veleizdajalci očitajo veleizdajo drugim!“

Utemeljen odgovor zagrebških »Novosti« na hegemonistične očitke KDK. — V Beogradu naj pometo najprej pred svojim pragom!

Zagreb, 25. avgusta. Današnje »Novosti« objavljajo o Koroševih pretjajih proti vodstvu KDK uvodnik, v katerem z vso ostrico zavračajo početje klerikalnega premijera in pišejo med drugim:

»Z atentatom v Narodni skupščini je bil ubit naš parlamentarizem, a ta atentat ni individualno dejanje Puniše Račića, nego je dejanje zarote. To so priznali oni sami, ko so izročili sodišču dva sookrivca. Ker sodeluje v zločinu trojica ljudi, ni zločin individualen. Ze dva tvorita zaroto! S Punišem Račićem pa je sodelovalo več oseb. Tudi to se ve in se bo še več doznalo. Zvesto in namerno so torej preganili Hrvate iz Narodne skupščine, da na ta način razdvojijo narod in razbijajo parlamentarizem enotne kraljevine. To zločinstvo je torej zadelo državno ustavo, državno in narodno edinstvo.

Za to dejanje se jim ni nič zgodilo. Še več, nadaljuje se isti režim, v katerem je dozorel zločinski atentat in z istimi ljudmi. Čeprav so odgovorni za vse, kar se je pripetilo po zločinu od 20. junija — in pripetilo so se mnoge in usodne stvari — imajo danes še smelost, da govorijo o obtožbi z veleizdajo proti ljudem in strankam, katerim se je edino treba zahvaliti, da se niso v narodno in državi odigrali dogodki, ki bi za vse nas pomenili katastrofo. Ljudem od koalicijske se

je treba zahvaliti, da je narod ostal miran, popolnoma hladnokrven in da je bil odgovor na vse provokacije beograjskih oblastnikov popoln molk. Teško je bilo narodu močati. Ali je vendar z globokim molkom spremlil svojega v Narodni skupščini od člana radikalno - klerikalno - demokratske večine ubitega voditelja do groba. To je storil, ker je poslušal svoje voditelje. Sedaj hočejo pristni prijatelji Puniše Račića postaviti ta narod in to voditelje pod obznanje, a voditelje celo pod obtožbo veleizdaje.

Se nekaj treba poudariti. Ko je Puniša Račić pobil hrvatske poslance in ko je KDK s Hrvati zahtevala reparacije za ta zločin, zahtevalo je v prvi vrsti razpust Narodne skupščine in nove volitve, so predlagali hegemonisti amputacijo Hrvatske. To pa z ozirom na državno celoto in na ustavo ni veleizdaja! Predlagati, naj se del države odcepi, to je po mnenju režimovcevs patriotično delo, za kar naj dobe še nagrado. Seve po naziranju velikosrbskih hegemonistov. Tudi ideja o izvršitvi londonskega pakta in o izročanju dela državnega teritorija Italiji, tudi to ni veleizdaja, temveč še celo kvalifikacija, da lahko postane minister v naši državi! Nič se ni pozval na odgovor teh ljudi in ministrov, ki so se bavili s takimi veleizdajniškimi tendencami in

celo stavljeni konkretne predloge. Za to pa naj so veleizdajalci Hrvati, Srbi - prečani in napredni Slovenci, ki zahtevajo svobodo in ravnopravnost v svoji državi, ki v tej teški situaciji na provokacije režima z različni nedostojnimi akti, niso odgovorili z drugim, kakor s protestom v Berlinu, da delegacija okrajne Narodne skupščine, poškropljene s krvjo hrvatskih poslancev, nima pravice predstavljati hrvatskega naroda. Predstavnik sedanega režima, med katerimi so neki pristni prijatelji Puniše Račića, drugi so zopet zbirali in dajali prispevke za list, ki je pozival na umor Hrvatov, so sedaj aktivni ministri — taki predstavnik režima so sedaj tako smeli, da obtožujejo hrvatski narod in njegove voditelje skupno s prečanskimi Srbi in Slovenci veleizdaje.

Povratek dr. Žerjava iz Berlina

— Bled, 25. avgusta. Posl. dr. Žerjava se odpeljal v četrtek zvečer iz Berlina ter je včeraj ob 7. zvečer prispel na Bled, kjer bo ostal par dni. Dr. Žerjav si je po operaciji že docela opomogel; vožnja iz Berlina je zelo dobro prešla in tudi drugače se v splošnem zelo dobro počuti. Kakor znano, so mu bili šivi iz operacijske rane odstranjeni že pred tednom dni v Berlinu in je rana sedaj že dobro zaceljena. Da popolnoma ozdravi in se okrepi, mu je profesor dr. Sauerbruch, ki ga je operiral, nujno svetoval popoln počitek tekem prihodnjih dveh mesecev in mu prepovedal vsako napornejše delo ali duševno razburjenje. Skupno z dr. Žerjavom se je pripeljal iz Berlina tudi njegov zdravnik dr. Brezovnik iz Beograda, ki je dr. Žerjava spremljal v Berlin ter pristvoval operaciji.

Albanski kralj

— Beograd, 25. avgusta. Iz Tirane je prišla davi kratka vest, da so danes prišle slavnosti proglasitve dosedanega predsednika albanske republike za kralja Albanije.

Zanimivo je, da Ahmed beg Zogu ne bo nosil naslova kralja vseh Albancev, nego da bo njegov oficijelni naslov kralj Albanije. To izpremebo je dosegel francoski poslanik v Tirani na željo naše vlade, ker je znano, da se Albanci nahajajo tudi na našem državnem teritoriju.

Dunaj, 25. avgusta. Odbor albanskega nacionalnega združenja na Dunaju objavila ostro protestno spomenico proti proglasitvi Ahmed bega Zogu za kralja Albanije. Protest bo izročen vsem prizadetim evropskim državam in predložen tudi Društvu narodov v Ženevi. V protestu se med drugim poudarja tudi to, da pomeni vse dosedanje delovanje Ahmed bega ozga stalno ogrožanje miru na Balkanu.

Petrinović na potu v Dalmacijo

Zagreb, 25. avgusta. Znani industrialec v Chile, naš rojak Franjo Petrinović, je odpotoval v Evropo, kjer bo posetil tudi svoj rojstni kraj v Dalmaciji. Pred odhodom iz Buenos Airesa je Petrinović izjavil novinarjem, da bo potoval iz Evrope v Združene države, kjer bo skušal najeti večje posojilo, da svoje podjetje še bolj razširi.

Dr. Maček o absolutni solidarnosti KDK

Odločna zavrnitev hegemonističnih spletk in nad. — KDK je soglasna ne le v temeljnem programu, temveč tudi v taktiki. —

— Zagreb, 25. avgusta. Predsednik KDK, dr. Maček, je po povratku iz Ljubljane v Zagreb dal novinarjem naslednje politično izjavo:

Ze od ustanovitve KDK, ki pomeni od ustanovitve naše države prvo resnično in iskreno zblizanje Hrvatov in Srbov, je bila edina skrb srbijskih hegemonistov, pa naj so to radikali ali demokrati, da razbijejo KDK. To so poskušali doseči najprvo tako, da so sedaj enc, sedaj druge obsipavali z laškavimi ponudbami, obljubljač jim zlato gradove, da jih na ta način prevaryjo in razbijajo koalicijo. Ko je KDK po gnusnem, organiziranem zločinu solidarno zapustila beograjsko skupščino, so uvideli, da koalicije ne bodo mogli razbiti, pa jim je ostala samo nada, da bo koalicija samo od sebe razpadla, češ da ima vsaka od koaliranih strank svoj poseben program. Če pa bi ti modrijani razpolagali vsaj z malenkostno politično uvidevnostjo, bi lahko vedeli, da je tak up popolnoma jalov. To so lahko vedeli že od dne, ko so slišali govor Svetozarja Pribečeviča na

pogrebu pokojnega Pavla Radića in Gjüre Basarička, zlasti pa po soglasnih sklepkih KDK od 1. avgusta t. l. Temeljna misel teh sklepov je ta, da ni svobode in ravnopravnosti Hrvatov, Srbov in Slovencev, niti ravnopravnosti Srbi-jancev in prečanov brez ravnopravnosti in svobode posameznih državno-zgodovinskih in kulturno zgodovinskih enot. Ni mogoče misliti, da bodo Hrvati svobodni brez svobodne Hrvatske, da bi bili Slovenci svobodni brez svobodne Slovenije, da bi bili svobodni Srbi prečani brez svobodne Hrvatske, svobodne Bosne, svobodne Črne gore in svobodne Vojvodine.

To je vodilna misel vse KDK. Ako ta misel, ki je skupna vseh KDK, izraža en član tako, drugi drugače, ni to povod za nesporazum, najmanj pa za razkol KDK. V tem oziru je KDK enotna in slozna ne samo v svojih temeljnih naziranjih, temveč tudi v taktiki. To se je pokazalo tudi s tem, da je vsa KDK odobrila protest HSS na Interparlamentarni konferenci v Berlinu in ta protest se poostrela

X. Zagrebočki zbor

Občni mednarodni velikj sejem vzorcev

25. VIII. — 3. IX. 1928
IZLOŽBA NARODNIH DEL
25. VIII. — 10. IX. 1928

Izložba in sejem domače živine
1. — 3. IX. 1928
Zadružni dnevi in poskusno
oranje
1. in 2. IX. 1928

Na železnicah in parobrodih 50%ni popust za posetnike, izlagatelje in izložbeno robo. Potne legitimacije Zagrebskega Zbora, ki upravljajo do znižane vožnje, se dobivajo v vseh potniških uradih, pri vseh podružnicah Prve Hrvatske Štedionice in pri ostalih denarnih zavodih v vseh večjih mestih.

„150 fantičev“ Odmevi ljubljanskih manifestacij

»Slovenec«, zatrjuje, da je v četrtek priredilo manifestacije voditeljem KDK v Ljubljani le »okrog 150 fantičev, starih od 14 do 18 let.« Joi, joj in teh »fantičev« so se klerikalci tako ustrašili, da so poslali vso ljubljansko policijo na ulico in da so dali močno zastražiti tudi svojo tiskarno. In te »fantiče« je policija razganjala z brutalno silo in jih celo vrsto aretirala. A »fantiči« so bili vendarle fantje od fare, ki se niso pustili ugnati, tako da so ogorčeni klici »Doli Korošec!« bučno odmevali po ljubljanskih ulicah. Zalostna ljubljanska policija, ako ne more ugnati par tucatov nekoraslih »fantičev«!

Zagrebske »Novosti« pa pišejo o ljubljanskih manifestacijah: »Burne manifestacije in navdušenje pri sprejemanju voditeljev KDK na kolodvoru med petjem in burnim klicanjem »Doli Korošec«, ki so se mu pridružile cele ulice ter meščanstvo z oken in balkonov, ne da bi se pri manifestacijah, ki so trajale nad dve uri, čul en sam vzlik za dr. Korošca, najbolje dokazuje, kako danes misli in čuti glavno mesto Slovenije. Treba je bilo samo čuti burno ploskanje in klicanje tisocev Slovencev in Slovenc, ko se je pojavil g. Pribečevič s Pucljem na balkonu nad kaverno »Zvezdo«. To je bila vsekakor za beograjske politike in zlasti za dr. Korošca porazna resnica.«

»Jutarnji list« ugotavlja, da so beograjsko »Vreme« in še nekateri drugi listi prinesli povsem tendenčna poročila o demonstracijah v Ljubljani. Dočim skuša »Slovenec« na eni strani omalovaževati manifestacije in zmanjšati število manifestantov, se na drug strani zopet hoče dokazati, da so pristajši KDK izivali nered. Točno je, da so manifestacije prešle v demonstracije šele, ko se je pojavila policija. Šele ko se je pojavila policija, da bi razganjala ljudi, ki so mirno poslušali Pribečevičev govor, so nastale demonstracije in pričela padati vzkliki proti vladi. Demonstracije so trajale vse do 10. zvečer. Razen vzklikov pa ni bilo nobenih incidentov. Je policija je pred kolodvorom legitimirala nekoliko oseb. Ta izivalni nastop policije je nastal sigurno zaradi pisanja »Slovenca«, ki očita policiji, da ni dovolj energična napram opoziciji zlasti pa napram njenemu tisku.

Tudi beograjska »Politika« poroča o

tisočglavih množicah, ki so manifestirale.

V resnici je čudno, kako je moglo 150 »fantičev«, kakor imenuje dr. Koroščevo glasilo ljubljanske manifestante, povzročiti toliko hrupa, da so pisali o njih beograjski in zagrebski listi, dočim jih »Slovenec« skoro niti opazil ni, čeprav jih je gledal tudi kaplan Gabrovšek.

Strahovita stanovanjska beda v Ljubljani

Stanovanjski odsek mestnega magistrata v Ljubljani sporoča: V kratkem bo izgotovljenih nekaj stanovanj v Nuškovičovi vojašnici, ki se bodo nakazala strankam takoj, čim bodo sposobna za naselitev. Za ta stanovanja je vloženih skupaj 626 prošenj. Pri dodelitvi teh stanovanj, katerih bo vsega skupaj okrog 40, bo mogoče upoštevati le najnujnejše prošilce, katerih je 359 in sicer: 72 deložiranih strank, 76 strank s skrajno nehygieničnimi stanovanji, 10 strank, ki morajo spremeniti stanovanje radi težkih bolezni, 10 strank, ki nimajo stanovanja in se prehranjujejo po gostilnah itd., 30 strank, ki stanujejo v barakah, 22 strank v kletih, 24 strank, ki stanujejo v skladiščih, delavnica in šupah, 15 strank, ki so zaposlene v Ljubljani — rodbine pa stanujejo na deželi, 37 rodbin, ki stanujejo v podnajemu, 54 strank, ki so sicer nujno potrebne stanovanja.

Ker je torej nujnih prosilcev 359, stanovanj pa bo skupaj le okrog 40, bo mogoče med temi nujnimi upoštevati najnujnejše — vsi drugi pa bodo morali počakati do novembra, ko bodo dograjena nova zasilna stanovanja na Vodovodni cesti. Opozarjamo pa še enkrat, naj si vsak sam skuša preskrbeti stanovanje in naj se nikar ne zanaša na magistrat, ki pri najboljši volji ne bo mogel vsem ustredi.

Izkaz, ki ga objavljamo, dovolj jasno govori, kako strahovita stanovanjska beda vlada v Ljubljani. Ni treba za to nobenih drugih dokazov, številke dovolj jasno govore! Reševanje stanovanjskega vprašanja je ležalo doslej povsem na ramenih ljubljanske občine, ki ima omejena sredstva. Dočim ni država ničesar storila za omiljenje stanovanjske bede. Zaman so bili vsi pozivi javnosti. Kako nujno je potrebna pomoč vseh poklicanih činiteljev, govori pač najbolje gornji izkaz. Na drugem mestu pričujemo obširen članek o bedi deložirancev.

Borzna poročila.

LUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 802.20, Berlin 13.565, London 276.2, Milan 298, Newyork 56.915, Pariz 222.37, Praga 168.45, Curih 10.956.

ZAGREBSKA BORZA.
Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 802.20, Berlin 13.565, London 276.2, Milan 298, Newyork 56.915, Pariz 222.37, Praga 168.45, Curih 10.956.

INOZEMSKÉ BORZE.
— Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.18, Berlin 123.80, Milan 27.20, London 25.205, Newyork 519.33, Pariz 20.285.

Sodba Hrvatov o dr. Korošcu

Kar je pozabil dr. Korošec, ni pozabil slovenski narod. — Kaj je pričakoval dr. Korošec za svoje organizacije. — Vsačemu je oproščeno, samo izdajalcu ne

Zagrebaški »Juturni list« objavlja povodom seje vodstva KDK v Sloveniji članek pod naslovom »Čast svobodni Sloveniji«, v katerem pravi:

»Doim je dr. Korošec s svojimi svetovalci prebral zakone ter natezal vse mogoče paragrafe, da bi našel koga, ki bi ga obsil na vrat voditeljem in članom HSS in KDK, je glavno mesto Slovenije, ki jo predstavlja dr. Korošec, navdušeno pozdravljalo voditelje KDK. Meščanstvo glavnega mesta Slovenije je stopilo na ulico, da svečano spremlje ne samo voditelje Hrvatov in prečanskih Srbov, temveč tudi voditelje slovenskega naroda, ter dokazuje, kako je solidarno z njihovim delom. Župan mesta Ljubljane dr. Puc, ki predstavlja svobodno voljo meščanov, je želel voditeljem KDK uspeh v njihovi akciji.

Tudi brez vsega tega smo bili prepričani, da se slovenski narod strinja z akcijo KDK. Drugače v teh razmerah tudi ne more biti. Od arbijske hegemonije je trpela Slovenija prav tako, kakor smo trpeli mi drugi. To v zelo dobro tudi sedanjí predsednik vladje dr. Korošec in tega stanja ni nihče obscled s tako strašnimi besedami, kakor dr. Korošec. Kdaj je na to pozabil, kar ga je čast predsednika vlade tako premamila, da se ne more spomniti, kar je govoril pred pol-drum letom.

Kar pa je pozabil dr. Anton Korošec, ni pozabil slovenski narod. Tega ni mogel pozabiti, ker mu pod režimom Slovenca dr. Korošca ni nič boljše, kakor mu je bilo pod režimom srbijskih politikov in beograjskih hegemonistov. Česar dr. Korošec noče videti, to narod vidi in občuti, ker se godi nad njim. Režim dr. Korošca je nadaljevanje sedanjih režimov, samo da je še brezobzirnejši in bolj krav, nego so bili dosedajni. Slovenski narod ali vsaj en del njegov je upal, da mu bo dr. Korošec, ki ima navidezno veliko oblast, prinesel kako korist in zboljšanje. Toda že sedaj je narod videl, da od tega nimam ničesar.

Ne bomo reči, da dr. Korošec ne bi hotel pomagati Sloveniji. Hotel bi to, ako že ne iz drugih, pa iz strankarskih razlogov. Tudi on upa, da bo mogel pomagati vsaj klerikalnim strankarskim ustanovam. To je bila tudi glavna točka sporazuma med Vukeličevim in dr. Korošcem. Imelo bi se dati kakih 100 milijonov kreditov gospodarskih in pridobitnim organizacijam v Sloveniji. Te organizacije so bile dosedaj poleg duhovščine glavni stebler dr. Koroščeve politike. Zdi pa se, da je to bila zopet samo obljuba, od katere se bo imela Slovenija nitčesar. In razen tega je bilo to vezano na zunanje posojilo, ki je ostalo pišalka na vrbi.

Dr. Korošec je pristal na to, da bo stala dr. Voje Marinkoviča in njegove skupine, ki so mu dali razne obljube. Obljube pa so ostale neizpolnjene in dr. Korošec se je vpregel v voz »mladih« radikalov ter vleče. Oni ga pa gonijo in šibajo, ker jim je čas zelo drag in ker se boje, da bi se jim račun ni pokvarili. In dr. Korošec je napil vse sile in vleče, da bi ustregel svojim gospodarjem.

Kar dela dr. Korošec, ni izvrševanje volje slovenskega naroda in Ljubljane, katere meščanstvo je v četrtke pokazalo, kakšno politiko želi slovenski narod. Tudi policija, ki je bila po nalogu svojega šefa nagnana na ulico, se je morala umakniti pred voljo naroda ter je morala dopustiti, da se ta volja manifestira. Popolnoma umemo jezoo dr. Korošca zaradi te manifestacije. Vemo, kako mu je, ko se mu kot »predstavnik« Slovenije kliče v glavnem mestu »doli«.

To zasluži vsakdo, kdor dela proti interesom svojega naroda, čeprav gre za ministrski stolček. Na komemoraciji Stjepanu Radiću v nekem provincijalnem mestu je imel župnik govor, ki je končal z besedami: Vsačemu je oproščeno, samo izdajalcu ne! Po cerkvi so pa šepetali: Dr. Korošcu tudi ne.

vala, je odjeknil v sobi usodni strel. Prestrašena je prihitela mati iz kuhinje v sobo in tu se ji je nudil grozen prizor. Na tleh je ležal s prestreljeno glavo njen edinec, poleg njega pa se je svetil veliki samokres. Iz rane na desnem senu je curjala kri in se zbirala v večji mlaki sredi sobe. Mladič je sedel v trenutku, ko je izvršil usodno dejanje, na stolu pri divanu, od koder se je zgrudil na tla. Kroglja je prebila desno senco in možeane ter izstopila na levem senu. Višnjič je bil nemudoma prepeljan z avtomobilom reševalne postaje v bolnico, kjer je pa že čez nekaj minut izdihnil. Policija je preiskala vso diajkovo skromno zapuščino, toda ni mogla najti nobenega pisma, ki bi pojasnilo skrivnostni samomor. Domnevajo, da je izvršil mladenič svoje obupno dejanje zaradi nesrečne ljubezni.

Slovo naših učiteljev od Dalmacije

Prehitro je minil mesec letovanja učitelstva na Bofu v Dalmaciji. Zdi se nam, kakor da smo se zbudili iz sanjave noči našega sinjega in tako vabljivega Jadranskega morja, tega bisera naše lepe domovine. Bili smo zbrani iz vseh pokrajín naše države, prišli so tovariši iz Južne Srbije, da prežive del svojih počitnic ob morju, prihiteli so, ne strahče se dolgega pota in potnih nepravil, v velikem številu so prihili vojvodinci, dalje bosanski tovariši, Hrvati, noseli v srcu pristo slovensko kolegijalnost, a v največjem številu mi Slovenci. Mesec dni smo živelí skupaj kakor bratje in sestre, čeprav smo se prvokrat videli.

Preobširno bi bilo opisovati vse lepe trenutke skupnega letovanja. Neopozabni so bili trenutki, ko je širna bolska obal zažarela v bajni razsvetlavi, kakor v pravljici »Tisoč in ena noč«, nepozabni vtisi in pogledi »Čudodelne jame« Biševa, o kateri bi človek sanjal vedno, popolnoma ločen od realnega življenja prevar.

Kotikokrat nas je združevala neizprosna piščalka šefa in naša pregulna iz obloma hladnega morja v vročo jedilnico! Ob kopalšču, v večernih prijetnih urah ob morski obali pri »Repetu« v kavarni smo se telesno in duševno osveženi zbrali pri predavanjih, nestropno smo pričakovali pošte iz ožih krajev naše domovine, razmotrivali važna vprašanja itd. Sedaj je vsak v svojem domačem kraju, kjer žele sedaj spozna, kaj je pomenilo slovo od morja in tovaršev!

V iskrenih srcih je pa samo ena želja: »Nazaj pod dalmatinsko sonce, ki sije popolnoma drugače kakor naše, nazaj v objem Jadranskega morja!«

Stavko Mrovčič.

Za naše zatirane brate

Dneva 8. in 9. septembra, praznik Mallega Šmarina in sledeča mi nedelja, sta določena za splošno narodno manifestacijo v prid našim zatiranim bratom naših državnih meja.

Naša splošna narodna organizacija, naša »Jugoslovanska Matica«, ki združuje v sebi predstavnike vsega našega naroda brez razlike strank, ki je dejanski zastopnica vseh slovenskega naroda in ji je naloga, da nudi najizdatnejšo vsestransko pomoč našim bratom, ki so morali ostati izven meja naše svobodne domovine, prireja s sodelovanjem cele vrste drugih narodnih organizacij in društev to manifestacijo, ki naj moralno podpre v težkem boju za svoj narodni obstanek pod tujim jarmom izkrevavajuč ogranek našega naroda. Lepo število naših narodnih organizacij in društev, kakor rečeno, je že prišlo svoje sodelovanje, lepo število pa se jim jih že gotovo priključuje, in še tembolj, ker tedaj, ko gre za pomoč našim zatiranim bratom, preneha med nami vsaka razlika, pa naj bi že bila kakršnakoli, in se vzbudita v nas želja in volja, da vsi po svojih najboljših močeh zastopimo svoj dolžnosti napram njim, ki jih je kruta usoda odtrgala od nas in jih vrgla v tuje robstvo.

Naša splošna narodna manifestacija za naše zatirane brate se bo vršila v našem narodnem središču, naši beli Ljubljani. Kraj in čas sta najprimernejša, kajti tiste dni, ob priliki ljubljanske jesenske velesejme se zgrne v Ljubljano naš narod z vseh strani naše domovine in bo tako imel priliko, da dejanski pokaže in dokaže svoje bratsko ljubzeno do svojih bratov, ki jim ni dano, da bi se udeleževali našega narodnega življenja, našega narodnega snovanja in delovanja.

V dan 8. septembra, na praznik, bo izprmenjena vsa razsežna ljubljanska »Zvezda« v narodno taborišče, h kateremu se pritegne tudi še doberšen del Kongresnega trga. Dopoludne bo krožilo po vsem mestu naše visokošolsko dijaštvo z nabiralnimi puščicami: »dinarski dan« za naše zatirane brate. Popoldne se bodo vršile na Kongresnem trgu razne tekme, med njimi tudi otroške, da bo tako tudi naša mladina dala svoj prispevek k splošnemu namenu. Po »Zvezdi« bodo porazvrščeni paviljoni z jestivinami, pijačo, slaščicami, kavo, igračami itd. Igralo bo več godb in cela vrsta pevskih društev, kakor pevski zbor »Glasbene Matic«e, »Ljubljana«, »Ljubljanski Zvon« i. dr., bo skrbelo za glasbeni užitek občinstva. V sosednjem Matičnem kinu se bodo vršile predstave v namen vseukupne prireditve. Poskrbljeno bo za plesišče. Ko se znoči, bodo zagoreli umetni ognji. Naslednjega dne, v nedeljo, se bo vršila nogometna tekma med našima nogometnima prvakoma, »Primorje« in »Ilirijec«, vse v označene narodnostne namene.

Točnejši spored, ki se bo vsekokar še razširil, se objavi pravčasno. Da bo pa uspeh vse te velike prireditve tem večji, tem izdatnejši, je prevzelo naše narodno ženstvo nalogo, da se bo obrnilo na naše imovitejše sloje, gosposke in družbe, naše denarne in druge take zavode in jih naprosilo za posebne prispevke v blagu in denarju. Zato že danes prosimo ves tiste, pri katerih se bodo zgledile te naše priporočile, da jih sprejmejo z odprtimi srcem in odprtimi rokami. Saj bodo tako vsak po svoje res storili najboljšo delo, ki ga more storiti vsak narodno zavedni naš človek danes, ko gre za obrambo tako silno ogroženega obstanka našega naroda onstran meja, ko gre za njegovo življenje ali smrt. Naj torej vsakdo stori svojo dolžnost!

Nove knjige in revije

»Aritmetika za I., II. in III. razred srednjih šol.« Profesor Karl Kunc je izdal knjigo »Aritmetika za I., II. in III. razred srednjih šol.« Knjiga, ki jo je odobrilo prosvetno ministrstvo, vsebuje vse gradivo, ki ga rabijo učenci v prvih treh razredih sred. šol. Sestavljena je praktično in pregledno. Založila jo je knjigarna Ig. Kleinmayr in Ferd. Bamberg, matenila jo je Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi je 44. Din.

»Pravni Vestnik.« Izšel je 6., 7. in 8. zvezek »Pravnega Vestnika«. Vsebina je sledeča: Prof. Filip Teric, Trst: Družinsko pravico v sovjetski Rusiji. — Dr. Vladimir Orel (Gorica): Kdaj pride enomesečni rok za vložitve nitnostne pritožbe? — Prof. Lajpajne (Ljubljana): Prispevek k razlikovanju službene in delovne pogodbe. »Pravni Vestnik« izhaja v Trstu in stane letno 36 Din.

»Hojka«, »Nedonešec«. V založbi tržaške književne družine »Luč« sta izšli v prevodu Slavka Slavca dve noveli iz nedavno preminulega slovetega češkoslovaškega pisatelja Karla Matija Čapek - Chojča: »Hojka« in »Nedonešec« sta novejšje pisateljevo delo. V »Hojki« nas seznaní pisatelj s kolarijevo ženo, ki o polnoči išče na pokopališču leka posledicam svoje nezvestobe, zagrešene z mladim vrtnarjem Hinkom, v času, ko se njen mož bori na fronti. V polnočnem strahu se ji prst ujama v zapah kopalnišča in zasači jo mož, ki pride na dopust. Kolar se nato mašuje nad nezvesto ženo. Snovi je komaj za časnikarsko vest, vendar je znal pisatelj celo stvar tako napisati, da je izredno napeta in drži bralca v groznicavi napetosti. Nadvse zanimiva je tudi druga novela, slika iz vojne virove. — V epilogu je prevajalec dodal še avtorjevo biografijo ter podrobno opisal vsa dela Karla Čapek - Choda. Knjiga se naroča v založništvo »Luč«. — V isti založbi je izšel tudi poljudno znanstveni zbornik, žigar vsebina je sledeča: Josip Jurca: Parlamentarna preuredba. — Ferdo Kleinmayr: Ljudsko šolstvo tržaške okolice v svojih počitkih. Pisatelj France Bevk je izdal tedni pregled naših, na Goriškem in v Primorju izhajajočih periodičnih publikacij; Ivan Vouk pa prinaša aktualen odlomek: »Slovensko gledališče na Tržaškem« H koncu je prispevek L. C. Ja: Dodatek k razpravi »Politično upravna razdelitev Jul. Krajine za dobo od 30. junija 1928.

»Troglasni mladinski zboric«. V založbi knjigarnice Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani je izšla pesmarica: Ciril Pregelj »Troglasni mladinski zboric«, ki je namenjena našim mladinskim zborom na višji stopnji osnovnih šol, nadalje meščanskim in srednjim šolam ter glasbenim zavodom, vobče vsem, ki goje mladinski petje. Ta zbirka je osnovana na podlagi obnih pesmaric, katere I. del je izšel l. 1925 pod naslovom »30 troglasnih mladinskih zborov«. II. del pa l. 1927 tako, da vsebuje sedaj t. izdaja najbolj priljubljene pesmi iz obnih delov, na novo so pa sprejete 3 slovenske in ena slovaška v harmonizaciji Fr. Marolta ml. in 4 hrvatske v harmonizaciji Fr. Marolta ml. Vse pesmi so harmonizirane tako, da ne stavijo glede intonacije glasovnega obsega nepremostljivih težkoč, vsak pevski part je gladko tekoč in peven. Avtor je kot vteleten učitelj mladinskega zborovanja petja na šoli Glasbene Maticje v Celju upošteval vse okoliščine, ki prihajajo pri tem petju v poštev — in to narodne pesmi. Istim dajejo prednost tudi učni načrti vseh kategorij nižjega in srednjega šolstva. Priobteno so pa narodne pesmi iz vseh delov naše domovine, a tudi po ena moravska in slovaška. Med slovenskimi so po večini koroške, kar gotovo je le zbirki v prid. Poleg izdajatelja ok narodne pesmi harmoniziral E. Adamič, Z. Prelovac, Stj. Mokranjac, Fr. Marolt, R. Matz i. dr. Ker je zložil v Sloveniji izšlo že lepo število pevsko-teoretičnih knjig (Bajuk, Druzović, Gršbman, Kozina, Fr. Marolt, Negro - Hrastova), prinaša ta pesmarica zgoj zborovske pesmi, ki jih se pojo bodisi pri praktičnem pevškem pouku, bodisi so namenjene za glasbene nastope naše mladine. Po skrbni izbiri pesmi, po razmeroma lahki interpretaciji in končno radi leopra raznolikega tiska in sploh zunanje opreme se pesmarica sama priporoča in bo povsod dobro došla, kakor so doslej že vse Pregljeve pesmarice. Cena izvodu je Din 26 s poštnino Din 28. Pri večjem naročilu popust. Dobiva se v vseh knjigarnah ali se pa naroči naravnost pri založbi Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

Sport

— Jutrišnje nogometne tekme. Na obeh ljubljanskih igriščih istočasno se odigrayo jutri tri tekme I. kola pokalnih tekem za poškodbeni fond LNP. LNP je razpisal za te tekme lani prehodni pokal, ki se nahaja sedaj v posesti SK Ilirije. Jutrišnje tekme se vrše v sledeči razvrstitvi: na igrišču Ilirije igra to ob 17. Ilirija in Slavija, na igrišču Primorja pa ob 15.30 najprej Nemec in Jadran in zatem ob 17.15 Primorje in Reka. Četrta tekma I. kola Slovan v Svoboda je odgledana na 2. september. Dalej se vrši jutri ob 15.30 na prostoru Ilirije odločilna tekma za juniorski prehodni pokal SK Ilirije. Tekmeča sta ljubljanski in mariborski juniorski prvaki SK Ilirija in SK Zelenižar. Prvo srečanje med njima poteklo nedeljo je ostalo neodločeno 2 : 2, pri čemer so bili Zelenižarji boljše moštvo, obe enajsteričarja pa sta pokazala prvotransno igró. Končno se izvede dopoldne ob 9.30 na igrišču Ilirije zadnji del letošnjih juniorskih pokalnih tekem in sicer utešni turnir med klubí Mars, Savica, Jadran in Svoboda. Po izžrebanem vrstnem redu igrajo: ob 9.30 Mars proti Savici, ob 10.15 Jadran proti Svobodi, ob 11. finale. Vsaka tekma traja dvakrat 20 minut. Zmagovalec prejme kot utešilo darilo nogometno žogo.

— Češkoslovaška v Jugoslavija. Dne 8. septembra se odigra v Ljubljani reprezentančna meddržavna hasena tekma med Češkoslovaško in Jugoslavijo; 9. septembra pa reprezentančna medmesta tekma Praga - Ljubljana. Ker je to prva meddržavna sportna prireditev, ki se vrši v prestolnici Slovenije je potrebno, da posvete

temu vsesplošnemu dogodu tako naše oblasti, kakor tudi naša javnost vs dvoje pažljivo in podpora, da se izvede ta prireditev tako, da bo v ponos in čast naši belí Ljubljani in s tem tudi naši državi. S to prireditvijo je podana ljubljani častna naloga, da zastopa pred bratsko Češkoslovaško našo državo. Upamo, da bo tel svoji nalogi v polni meri zadostila ter da bo sprejela reprezentantke bratskega Češkoslovaškega naroda tako, kakor je sprejemala naše brate vselej, kadar so prihitali v našo sredo. Ljubljana mora ob tel priliki ponovno dokazati, da so bratske vezi, ki vežejo oba naroda nerazdružljive.

— SK Svoboda, Jutri v nedeljo, dne 26. t. m. trening II. skupine s SK Natakarc. Navedeni igralci naj bodo ob 8. uri v naši garderobi: Papler, Tomič, Ozebek, Šušteršič, Zeman, Glavač, Baggia, Sušnik, Harner, Jereb, Zajc, Starman, Načelnik.

Beleznica

KOLEDAR.
Danes: Sobota, 25. avgusta 1928; katoličani: Ludvig; pravoslavni: 12. avgusta.

Jutri: Nedelja, 26. avgusta 1928, katoličani: Cefirin; pravoslavni: 13. avgusta.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Kino Matica: »Pozor Harry«.
Kino Ideal: »Tlačani«.

PRIREDITVE V NEDELJO.
Kino Matica: »Pozor Harry«.
Kino Ideal: »Tlačani«.

DEZURNE LEKARNE.
Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Doli ali gori Korošec?

Pepe iz uredništva pravi, da je z največjim slovenscem križ, da nikoli tega. Naš premijer radi hodijo v hribe, posebno tja gori na zeleno Golico, kjer je v spodnji koči podjetna oskrbnica, ki kar ne more pozabiti, kako prijetno se da kramljati z njimi. Gospod da so v službi strogi, o jak strogi, posebno odkar komandirajo pendrekom, v družbi so pa tako fletni, da jih oskrbnica kar ne more prehvaliti. Zadnjič je de jala našemu Pepetu, da jih že zelo pogreša in da komaj čaka, kdaj se zopet oglasijo.

A križ je tudi z našim Pepetom. Je zika ne zna držati za zobni, pa ga ne zna. Zblebelat je svojim prijateljem, da gospod premijer radi hodijo na Golico in ta reče se je zanesla po beli Ljubljani. Ljubljancem se niso videli največjega Slovenca, odkar so tam doli v Belem gradu za premijera. Zato so mislili, da je napravil turo po naših planinah in da se jim pokáže šele pozneje. Kaj čuda torej, da so postali nestropni in da so dali predinočnim duška težkemu pričakovanju. Kričali so po mestu, naj pridejo gospod premijer doli v dolino, da osrečijo njihove oči. Policijski pendrek je za dejanj na to: joki! Doli dr. Korošec, da je po regulaciji policijskega pendreka prepovedano kričati. Lahko se pa kriči na vse grlo: Gori dr. Korošec!

Zdaj je naš Pepe v skrbih zastran telesne varnosti slovenskega premijerja. Z Golice že se gre gori postavim tja do Aljaževga stolpa, a kaj potem? Če bomo silili največjega Slovenca še bolj gori, mu utegne od prehudega zračnega pritiska počiti srce. Oj, prejoj, kaj bo pa po tej z ubogim slovenskim ljudstvom, če počí teko blago srce?!

Pismo Pepetu iz uredništva

Spoštovani g. Pepe iz uredništva! Mlečnozobi fantalini, ki manifestiramo za KDK in včasí tudi za sv. Antona, smo prišli pri zadnji manifestaciji v veliko zadrego, iz katere si nismo znali pomagati in prosimo zato gospoda Pepeta iz uredništva, ki je vseveden, da nam razjasni nekaj, kar nam bo v veliko korist.

Gre namreč za znameniti Pendrek. (Pišem z veliko začeto črko iz umljivih razlogov). Ko smo namreč manifestirali mlečnozobi po ljubljanskih ulicah, smo na lastne oči videli, kako so ga. varuhi javne varnosti skakali kot elektrizirani, če je kdo zavpil »Doli Pendrek!« Na Mikoščevi cesti bi bilo kmalu vrglo ob tla belobluzeva komisarja, ko je slišal klic »Doli Pendrek!«. Zasukal se je in zaplil svoje policijske oči v nekega manifestanta, češ, sedaj pa ponovi fant, če imaš korajžje. Pred kolodvorom pa je policaj za tak klic kar aretiral manifestanta, katerega pa smo mu iztrgali iz rok. In sedaj vidite, nastane ono kofljivo vprašanje, ki nas je spravilo v zadrego in katero rešite lahko samo Vi, dragi gospod Pepe.

Nismo si namreč na jasnem, ali je gospod Pendrek, odkar je vstopil v policijsko službo, tudi prišel v vrsto onih, ki jih ščití paragraf 104. In je tedaj razjaljavo klicati temu policijskemu orožju doli, ali je prišel v varstvo paragrafov šele od takrat, ko ga je dobil v posvečene roke rdeči kardinal.

Povejte nam no, gospod Pepe iz uredništva, če smemo ali ne smemo prihodnjic vpiti proti Pendreku, ki nas včasí tako pohoba po plehč. Če se ga smatra za uradno osebo in se ne sme vpiti »Doli« njim, mu bomo vpili živijo, čim nas bo pohobal. Kako bomo ravnali, je odvisno od Vašega nasveta.

Pozdravljeni gospod Pepe!
Mlečnozobi pendrekovec.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Odkrita komunistična organizacija. — Zopet smrt pod vlakom. Zaradi cigarete v smrt. — Uboj iz ljubosumnosti. — Samomor maturanta

V Sremski Mitrovici je ta teden odkrila policija široko zapleteno komunistično organizacijo. Aretiranih je bilo več ugodnih meščanov, o katerih se ni dalo niti od daleč sumiti, da pripadajo prevratnim organizacijam. V njihovih stanovanjih je bila izvršena temeljita preiskava, ki je spravila na dan večje množine izredno obtežilnega materialja. Do aretacij je prišlo popolnoma slučajno. V sredo zvečer so nenadoma vdrlí v hišo tamkajšnjega ugodnega trgovca Izidorja Grosa številni policijski agenti in stražniki ter brez nadaljnega aretirali njegovo mlajšo hčerko Melko Gros. Deklica je bila aretirana radi tesne zveze s komunisti v celi državi. Že deli čas se je govorilo, da opravlja Melka nekako službo posredovalca med komunisti, ki so zaprti v mitroviški kaznilnici, in med raznimi komunističnimi prvaki v Beogradu in v drugih mestih. Toda policiji se ni nikoli posrečilo, da bi jo zasačila pri prepovedanem poslu. Sumijo, da je imela Grosova podkupljene nekatere stražnike v kaznilnici, ki so ji vtihotapljali v zapore razna pisma in iztihotapljali odgovore. Pred dnevi pa se je policiji končno vendarle posrečilo zasačiti Grosovo pri tem poslu. Deklica je namreč prišla proti večeru v kaznilnico in izročila nekemu stražniku pismo z nagrado 200 Din, da bi ga oddal tamkaj zaprtemu beograjskemu novinarju Mošji Pijaču. Stražnik je oddal pismo z obehma stotakoma nekemu jetničarju, ki pa je odnesel oboje ravnatelju kaznilnice, ta pa državnemu pravdniku, ki je oddredil takojšnje zasledovanje dekletina in njeno aretacijo. To se je čez par dni tudi zgodilo. Pismo je bilo poslano od nekega beograjskega komunističnega valjaka. Pri Melki so našli med drugim precej kompromitujoče korespondence, o kateri pa trdijo domači, da je ljubavnega značaja.

ko parno mlatilnico. Ivan je šel med odmorom v vas po cigarete in vino, ki so ga kupili vsi štirje za svoj denar. Ko se je vrnil k mlatilnici, so se pri razdelitvi cigaret sprli med seboj. Prepirl se je kmalu pod vplivom alkohola spremenil v pretep, med katerim je zadobil Ivan Šuljak več globokih vbojdajev z nožem. Kakor so delavci pozneje pri zaslišanju izjavili orožnikom, je prepirl nastal radi ene same cigarete, ki si jo je Šuljak pridržal. Ranjenca so prepeljali domov, kjer je ostal v domači oskrbi. Ker se mu je pa rana inficirala, so ga morali prepeljati v bolnico v Vinkovce. Predčerašnjim ga je obiskal v bolnici brat Marko in se razgovarjal z njim. Sredi pogovora pa je Ivan nenadoma onemel. Marko je mislil, da je brat zadremal in ga je stresel za ramo. Prestrašen je spoznal, da je brat med pogovorom umrl. Na postelji pod mrtvecem je bila velika mlaka krvi in je Šuljak očividno premaknil obvezo, nakar je pričela rana ponovno krvaveti in je ranjenec izkrvavel.

V četrtke popoldne je odpeljal 24-letni posestnikov sin Ilija Marošević svojega soseda Bogdana Ognjanoviča, vaškega čevljarija, iz domače vasi Nuštra v večjo slavonsko vas Mikanovce na mesečni sejmi. Čevljar je imel s seboj veliko množino izgotovljenih čevljev, ki jih je nameraval prodati na sejmu. Ko sta prispela v Mikanovce, je odšel čevljar s svojo robo na trg, dočim ga je čakal Ilija v bližnji gostilni, kjer je spravil v hlev svojega konja. V gostilni je bilo mnogo gostov, zlasti vesele in razposajene mladine. Da brez godbe in plesa ni šlo, je samo ob sebi umevno. Tudi Ilija je šel plesati in sicer se je večkrat zavrtel z neko zapeljivo vaško lepoticó. To pa ni bilo všeč domačim fantom. Ko se je znočilo, je prišel v krčmo čevljar Ognjanovič, ki je Iliji naročil, naj kar zapreže, da ne prideta prepozno domov. Ilija je odšel na dvorišče, ker je imel voz. V tem pa je iz teme planilo nekaj domačih fantov, ki so veselega Ilijo v temi napadli in ga strahovito obdelali s sekirami in koli po glavi. Ker so bile rane, ki jih je zadobil Ilija, smrtonosne, je že med prevozom v bolnico sredi ceste umrl. Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo in je nekaj storilcev aretiralo, dočim sta glavna dva krivca pobegnila.

Včeraj popoldne je izvršil v Zagrebu samomor jedva 20 let stari maturant Bogdan Višnjič na ta način, da si je pognal iz velikega samokresa krogljo v desno senco. Višnjič je stanoval v drugem nadstropju neke hiše s svojo staro materjo v skromnem, toda čistem in skrbno urejenem stanovanju. V popolni harmoniji sta živela mati in sin in nihče ni mislil, da se bo to mirno, srečno življenje na tako tragičen način končalo. Včeraj je bil mladi dijak ves dan izredno dobre volje in se je neprestano šalil s svojo materjo. Njegovo vedenje je bilo tako naravno, kot vsak dan in uboga mati ni slutila, kaj se skriva pod vedrim sinovim čelom. V trenutku, ko bi to najmanj pričako-

Včeraj dopoldne se je pripetila na glavni progi Zagreb — Beograd v bližnji Vinkovce zopet železniška nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Na slavonski postaji Kukuljević je stal osebni vlak, ki je imel vsak čas oditi v smeri proti Vinkovcem. Izpred postajnega poslopja je prišel v tem trenutku delavec Ivan Holik, ki je zaposlen pri gradnji drugega tira na omenjeni progi. Ko je zapazil, da se vlak že premika, ga je hotel prehiteti in je preskočil tir. V tem je pa privozil na drugem tiru na postajo s precejšnjo brzino drugi beograjski osebni vlak. Nesrečni delavec je skočil ravno pod lokomotivo prihajajočega vlaka, ki ga je strašno razmesaril. Holik je bil takoj z istim vlakom prepeljan v vinkovško bolnico, kjer pa je takoj po sprejemu podlegel težkim zunanjim in notranjim poškodbam. Ponestrčenec je bil ožjen in zapušča pet neprekrbljenih otrok, izmed katerih je najstarejšemu šele 9 let.

Predčerašnjim je v vinkovški bolnici umrl dninar Ivan Šuljak, doma iz vasi Otoka v tamkajšnji okolici. Pred dnevi je delal v družbi svojega brata Marka in dveh drugih delavcev na posestvu. Mlatil je žito z veli-

Niša Talija stopa v novo sezono

Abonma za sezono 1928-29

Uprava Narodnega gledališa v Ljubljani razpisuje za sezono 1928/29 gledališki abonma. Kakor v prošli sezoni, se razpisuje tudi letos pet redov, in sicer izvanredni abonma ter A, B, C in D. Izvanredni abonma je razširjen premijerski abonma prošle sezone. Kakor lani, se bodo igrala za ta abonma tudi letos vse premijere, poleg tega pa tudi vse ostale predstave, namenjene drugim abonmanom. Izvanredni abonma torej ne bo obsegal samo 28 predstav, kakor lani, temveč 38 predstav, 20 v drami in 18 v operi, kakor vsi ostali abonmaji. Cene za izvanredni abonma so iste, kakor so ostale. Uprava vabi občinstvo, da se v veliki meri posluži abonmanov, ki nudijo res velik popust od običajnih cen. Vse ostale olajšave za obisk gledališča bo uprava v tej sezoni odpravila. Državnim nameščenjem in drugim upravičencem so dovoljene tudi za abonma še posebne ugodnosti, ki so razvidne iz spodaj razpisanih cen, vendar te ugodnosti za izvanredni abonma ne veljajo. Cene so tako nizke, da so res vsakomur dostopne. Abonmani se lahko odplačujejo v osmih mesečnih obrokih. Za mesečni obrok 30.— do 130.— Din pri običajnem abonmanu in 23.— do 100.— Din pri uradniškem abonmanu nudi gledališče abonmentu sedež za ca. 4 predstave mesečno, 2 dramski in 2 muzikalni. Posebej opozarjamo na lože, ki se oddajajo v abonmanu z velikim popustom ter so zlasti prikladne za družine in majhne gledališke družbe. Razpisane cene ložam veljajo za štiri osebe. Vse cene za abonma, zlasti pa cene za lože, so v tej sezoni nižje, dasiravno je uprava prevzela plačevanje oblastnega davka, ki je letos tudi za abonente uveden ter bi jim občutno podražil obisk gledališča. (Oblastna taksa od predstave znaša za ložo 16.— Din, za parterni sedež 4.— Din, itd.)

Poslovanje gledališča bo postavljeno v tej sezoni na popolnoma novo administrativno bazo. Gledališko vodstvo in ansambl se bodo potrudili, da nudijo občinstvu čim boljše in čim bolj skrbno pripravljene predstave. Po budžetu, veljavnem od 1. aprila l. 1928 dalje, je uprava navezana na dnevni zaslužek in se obrača do občinstva, naj ji z dobrim obiskom in s čim večjim zanimanjem za našo Narodno gledališče omogoči izvršitev njenih načrtov.

Drama	
Kakor do sedaj, bo tudi v bodoči sezoni skušala drama seznaniti občinstvo z vsemi pomembnejšimi pojavi domače in svetovne književnosti. Sezona bo otvorjena s Shakespearejovo tragedijo »Romeo in Julija«, kateri bo sledila Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanske« v popolnoma novi opremitvi, režiji in inscenaciji. Tekom sezone bo proslavila drama 100letnico dveh nesmrtnih propovednikov in dramatikov.	

Cene so enotne za izvanredni abonmat za abonmane A, B, C in D. Lože v parterju 3.200.— Din. Mesečni obrok 400.— dinarjev.	
Lože v I. redu, št. 1—5	4000.— Din, mesečni obrok 500.— Din
Lože II. reda, št. 1—4	2000.— » » 250.— » »
Parter: I. vrsta	1040.— » » 130.— » »
II.—III.	920.— » » 115.— » »
IV.—VI.	880.— » » 110.— » »
VII.—IX.	840.— » » 105.— » »
X.—XI.	760.— » » 95.— » »
XII.—XIII.	720.— » » 90.— » »
Balkon: I. vrsta	850.— » » 106.— » »
II.	600.— » » 75.— » »
III.	500.— » » 62.— » »
Galerija: I. vrsta	400.— » » 50.— » »
II.—III.	320.— » » 40.— » »
IV.—V.	240.— » » 30.— » »

Veljajo za abonma A, B, C in D.	
Lože v parterju	2740.— Din, mesečni obrok 345.— Din
Lože v I. redu 1—5	3120.— » » 390.— » »
Lože II. reda 1—4	1600.— » » 200.— » »
Parter: I. vrsta	800.— » » 100.— » »
II.—III.	720.— » » 90.— » »
IV.—VI.	680.— » » 85.— » »
VII.—IX.	640.— » » 80.— » »
X.—XI.	600.— » » 75.— » »
XII.—XIII.	580.— » » 72.— » »
Balkon I. vrste	640.— » » 80.— » »
II.	440.— » » 55.— » »
III.	320.— » » 40.— » »
Galerija I. vrsta	300.— » » 38.— » »
II.—III.	240.— » » 30.— » »
IV.—V.	180.— » » 23.— » »

V vsakem abonmentu so vbrani tudi 20 dramskih in 18 opernih predstav.

Tolstega in Ibsena ter 60letnico velikega proletarskega pesnika Maksima Gorkega. Vprizorila se bodo dela: Tolstega »Živi mrtvec«, Ibsna »Strahovi« in Gorkega »Na dnu«. Če bo zastopal Capek s svojim znamenitim delom »Stvar Makropulos«, bologarsko dramo pa, ki bo stopila v tej sezoni prvič na deske slovenskega odra, pisatelj Stojanov s svojim delom »Mojstri«. To delo, ki je prevedeno že na francoski jezik, je doseglo v prošli sezoni v Sofiji ogromen uspeh. Skupen večer bosta imela dva velika istočna misleca: Rus Tolstoj z dramo »On je vsega kriv« in Indijec Rabindranath Tagore s svojo dramo »Pošta«. Nadalje bo črpal drama iz naslednjega repertoarja zlogoe: Shakespeara »Ukročena trmoglavka«, Goethe »Faust«, Büchner »Dantonova smrt«, Romain Rolland »Igra ljubezni in smrti«, Galsworthy »Beg«, Raynal »Grob neznanega juna«, Klavund »Krog s kredo«, Begoš »Pustolov pred vratimi« ter drugi jugoslovenski in slovenski avtorji. Nadalje: Jaeger-Schmidt »Kukul«, Bergmann »Noblova nagraja«, Schnitzler »Zeleni Kakadu«, Jonson »Volpone«, Larric »Ameriški petrolej«, Balsac »Mercadet«, Shaw »Sveta Ilyana« in »Nikoli ne veš«, Zola »Ubijač«, Ivalda »Budalo«, Lopez »Grdi Ferant« itd., itd.

Kot mladinske predstave se bodo vprizorile: znamenita mladinska igra »Mali lord«, nadalje »Oslíček« francoskega pisatelja Paula de Pitraya, Raimundov »Zel pravljivec« in druge.

Opera

Glavno smernico opernega repertoarja v bodoči sezoni karakterizirajo slovenska dela, ki jih bo sedem, med njimi tri domača. Kot novost se bodo izvajale Kogojeve »Crne maske«, ki so se že lani študirale, vendar se zavoljo izrednih težav dela niso mogle doštudirati. 70letnico našega skladatelja Rista Savina bo proslavila opera v prizoritvijo njegove »Lepe Vide«. Slavko Osterc je predložil svojo dvodejansko opero »Iz komične opere«, ki jo tvorila z opero s oratorijem »Oedipus rex« Igora Stravinskega skupen večer. Češko muziko bosta poleg Smetanovega »Dalibora« zastopala dva modernista Jaromir Weinberger s svojim najnovejšim delom »Svanda dudak« in Ernest Krenek s svojo svetovno senzacijsko »Jonny svira«. Nadalje premijere: Mozart »Beg iz seraja«, Richard Wagner »ValKir«, ter Italo Montemezzi »Ljubezen treh kraljev«. Kot reprize se bodo izvajale poleg drugih predvsem sledeča dela: Prokofjev »Zaljubljen v tri oranže«, Mozart »Carobna ptičica« in »Cossi fan tutte«, Flotow »Martha«, Richard Strauss »Salome«.

Operetni repertoar se bo ravnal po repertoarju velikih opernih gledališč ter bo po možnosti prinesel nekaj najboljših aktualnih del. Iz klasičnega operetnega repertoarja se bo vprizorila Suppejeva opereta »Boccaccio«, Suppeja, ter ponavljale »Poljska krta«, »Cardaska kneinja« in druge.

Novih odgovorov za termin avgust-november je že najavljenih zopet lepo število. Poleg dosedanjih odgovorov jih je nad 60. Te dni prično sodne delozičke odgovorov za termin maj-avgust in sicer bodo dnevno postavljene na cesti 2 do 3 stranke. Mestni stanovanski osek se trudi, kolikor je le mogoče, da bi preskrbel deložirancem stanovanja. Toda vse zaman. Naval je prevelik. Najnujnejših prosilcev za mala stanovanja je danes nad 400.

Kakor žujemo, je mestna občina pri sestavljanju bodoče proračuna in principu sklenila, da bo z novim proračunskim letom uveljavila nove posebe davčine in sicer: davek na poslovne lokale, ki so bili predelani v zadnjih letih iz stanovanjskih prostorov, — ta davek se bo odmerjal po kvadraturi prostornosti, — in pa davek na višino stanovanjske najemnine, ki presega razmerje zlate paritete napram višini predvojne najemnine. Dohodki teh davčnin se bodo stekali v poseben gradbeni fond, s katerim se bodo potem gradile nove stanovanjske hiše.

Nedvomno najbednejši med bednimi so prebivalci zaselnih barak, katere so se zlasti v zadnjih dneh pričele pojavljati v celih kolonijah v predmestjih Ljubljane. Kakor smo že prej omenili, je bilo zgrajenih dosedaj nad 40 takih barak, nekaj od strani mestne občine, ostale pa od privatnikov samih. Naj navedemo nekaj resničnih slik iz tega barakarskega življenja.

Na Grundovem nabrežju, na kraju, kjer je stala bivša lesena zavornica ob živlu Gradščice v Ljubljano, stoji prve barake. Sedem lesenih podrtih, ki se z veliko naglico popravljajo in pripravljajo za bodočo zimo. Dva izmed teh žalostnih domov sta bila postavljena že meseca maja in septembra lanskega leta. Samo za trenutek pomislimo na poldrugo leto takega cigankarskega življenja, na silen mrz raz tam ob Svecnici, na nalive jeseni in spomladi, na viharne noči, ko grozi dežja, naravna sila prevrnitih beraških domov v motno ljubljansko strugo. Trhlo tramovje in obstranske deske pokajo, kot bi se lomile kosti pri živem telesu. Tu in tam odleti premočena z mahom obrasla laka in utone v blati vodi, ki jo odnese po strmem bregu v reko. Toda narava je bolj usmiljena, ko »človekoljubna«, nežnočutna srca današnje civilizirane družbe. Ona pustí skromni dom in v toplam solncu prihodnjega dežja krpa trpin svojo beračijo...

Videli smo, kako je gospodaril pred dnevi zadnji naiv, ki je trajal brez prestanka malone 24 ur, v teh lesenih utah. Ljudje se danes, tretji dan po nalivu, nimajo suhe svoje že napol razpadle postelje. Odeje, nekdanj živo-rdeče, v sredi mehka vata, prešita s strojem v ljubkih krivuljah, — zdaj iz vsake dva razcapana kosca, zamazana, neopredeljene barve... In tako dalje, isto pot razpadanja vodi vse skromno imetje. Skozi redke, že trohneče deske v strelji je padal dež skoč na stoli in na golih tleh čepče, globoko vključene nesrečneže. Brez tople hrane, brez ognja, brez denarja in celo brez usmiljenja v očeh svojega bližnjega, ki je mogoče še pred pol ur sedel za bogato obloženo mizo v parktirani dvorani...

Na bregu pred barako se igrata deček in deklica. Oba bleda, skoraj voščeno rumena, mrtvi, motnih oči, počasnih, skoraj starčevskih kretnih, kje je njuna mladost in otroška razposajenost? Čez noč bodo zrasli med nami iz otrok betežni stari.

Mati stoji blizu in ju s skrbečim obrazom opazuje. Solze äma v očeh. Deklica ima zlatenoco, dečku je skrivljen hrbet v dve gubi, kot zakrivljena pastirska palica.

»Skrivilno hrtenčico äma,« počasnje mati. »Hodi v ortopedijski zavod, pa ne bo nič pomagalo. Rahitičen otrok. Prej ni bil tak, toda zdaj to nesrečno, prokleto stanovanje...«

»Stanujete v baraki?«

»Ne gospod,« odgovarja nesrečna mati, »toda nič na boljšem. V kleti, smrdljivi in vlažni. Noč in dan sta skoraj enaka temna. Obljubili so boljše, toda kdaj bo to? Poglejte mojega malega reveža...«

Njena roka se dvigne, da pokaže na malega grabčava, toda takoj omahne in obleži kot mrtva trdo ob izpranem, gubastem kraku.

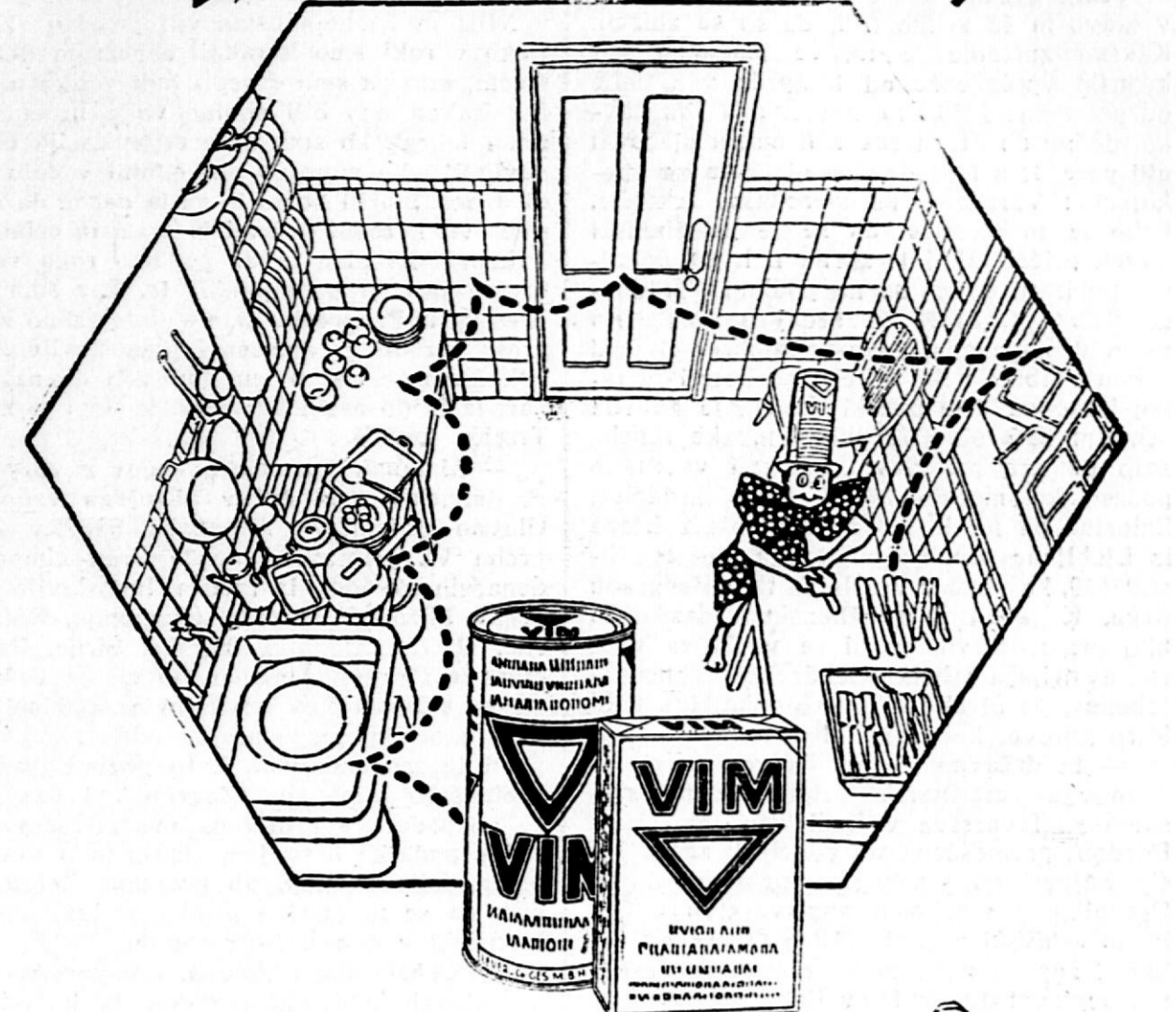
In tako dalje. Povsod gledajo iz barak s svojimi strašnimi očmi skozi napol odprta vrata beda, pomanjkanje, nesreča, bolezen... Skozi razpokle med deskami vrhu strehe se zdaj pa zdaj ukrade v črno vlažno notranjost svetel, živ solčni žarek, ki pa takoj zopet izgine, kot da ga je strah...

Nekaj sto korakov na travniku za šolo na Prutah ista slika. Neizmerno gorje se ponavlja v drugi, enakih izdaji. Družine s tremi otroci in celo s 16 člani pod kulturno streho eno same majhne barake. Pred vrati otroci, z velikimi kosmi polente v umazanih rokicah. Drobní predki so še maloprej brodili v mlaki kraj poti. Iz nedolžnih očesu jim zre nedolžna, angelska duša. Človek bi zajokal ob misli, kakšna trda, žalostna bodočnost jih čaka.

V skladiščih, delavnih in v drugih podobnih zaselnih stanovanjih trpi močje in potrepljivo 29 družin, od teh je 15 mestnih uslužbenecov. Tudi to so nujno potrebni poštni, varne strehe.

Izven Ljubljane, daleč kje na deželi, tako na pr. v Kranju, Kamniku, Skofji Loki, Vrhniki, Domžalah pribiva 15 družin, katerih očetje so v Ljubljani v službi in se morajo vsak dan voziti s svojimi otroci, ki obiskujejo višje ali srednje šole, v mesto in zvečer zopet nazaj. Včasih se celo po dvakrat. Da to trpljenje ne more že iz fi-

ZA VSE V KUHINJI

Vedno je v svojem elementu, snaži in čisti vse in ne samo v kuhinji temveč po celi hiši: Lesene stene, pečnice, tla, posodo, jedilni pribor, okna, vse kovine itd. Sicer Vam ne prihrani vso čiščenje v stanovanju, vendar pa Vam neprimerno olajšuje delo. Malo Vima na vlažni krpi zadostuje — in Vaša kuhinja se blešči čistote.

VIM
SNAŽI VSE!
Proizvod tovarne Lux.

Zopet dalje, še ena, pa še ena baraka, in zopet tretja...

»Kako vendar spite, ljudje božji? Šestnajst ljudi, v baraki pa je šest postelj.«

»Kakor kdo ve in zna! Po trije na eni postelji.«

Postelje so postavljene druga ob drugi, tesno in na kupu kot leske v skladišču. Moški, ženske, mladi, stari, bolni, zdravi, vse na kupu. Nikar se ne vprašamo, kaj bo iz tega, ker sicer nas zabode do kosti.

»Ono noč, ko je deževalo, nismo nič spali. Lilo je na nas, kot na prostem. Pogledite!«

Ves travnik pred barakami je pregrnjen s pestrimi odeljami, rjuhami, perioni, obleko, posteljninami itd.

Ti nesrečneži si žele v prvi vrsti dovolj lesa, zdravih desek za novo streho, ki bo vsaj za silo držala dež in sneg. Potrebne bi bile dvojne stene, da bi mogle vsaj deloma držati toploto. Sicer bodo nesrečničke zimske noči zmznili. Zima ni več daleč in malo časa je še. In pa pitne vode si želijo. Upamo, da bodo vsaj to dvojce dobili.

Mestna občina pripravlja za deložirance bodočih dni na travniku na Galevičih, tik za dolenskim kolodvorom male lesene barake, ki so pa že kriče z opeko. Sedem jih že stoji, bo jih pa menda okrog 30. V dobrih treh dneh pa postavijo tako barakico, ki meri 4 m v širino in 4 do 6 m v dolžino. Za prvo silo bo tudi to dobro. Kot v posmeh čišamo, da je v Zagrebu z vsakim dnevom več stanovanj na razpolago in sicer za nizke najemnine, ki pa še vedno padajo. Ljubljana je pa vedno na slabšem. Kaj bo?

Film Tajnosti oriente

Najnovejši grandiozni vefilm »Ufec v Berlinu«.

K največjim filmov, ki izidejo letos v Nemčiji v produkciji Ufe, spada vefilmi »Tajnosti Orienta«, ki je ravnokar dogotovljen pod režijo Aleksandra Volkova. (Nemci ga pišejo Walkoff, kar pa je napačno). Ime tega režiserja naši kinopubliki zdaj ni neznan, saj je tesno združeno z velikim svetovnim uspehom vefilma Casanova, ki je žel uspehe po vsem svetu. Aleksander Volkov je ruskega pokoljenja, ter je imel že pred vojno v svoji domovini Rusiji ime in sloves znamenitega igralca. Po vojni je odšel kakor mnogi njegovi rojaki v Pariz, kjer je delal z znanim Abel Ganceom na vefilmu »Napoleon«. Tu se je tudi seznanil s slovitem Rusom I. Možuhinom. Tedaj se je pravkar prišla nava epoha evropskega filma. Vefilmi »Carjev selc« je pomenil zmaga ruskega filma. Volkov je postal nenkrat znamenit in slava njegovega imena je rasla od dneva do dneva: Dobil je naročila od najznamenitejših evropskih filmskih produkcij, kajti njegovo delo je pomenilo uspeh slehernega njegovega filma.

Zadnje in morda dosedaj največje njegovo delo je pravkar izgotovljen vefilmi »Tajnosti oriente«. V tem filmu si je uadel Volkov izredno težko nalogo ustvariti čim razkošnejšo sliko pravljiteljskega sveta. Nikakor pa ni hotel podati zgolj snovi kake pravljice same, temveč je isto vporabil le kot nekaj okvir k izredno ljubkemu in mičnemu dejanju. Pripoveduje nam zgodbioco starega ubogega čeljarja Alija, ki se je v svojem globokem, čudovito lepem snu napotil v deželo svojih želja in se odmaknil vsakdanji revščini tega sveta. Prišel je v svet, do cela nov in prekrasen. Tu so bile lepe mlade princeze, bajne sultanove palače, ogromne dvorane, bogate pojedine, zabave, pustolovščine, ples in končno seveda tudi ni manjkala čarobna piščal, katere glasovi so silili vsakogar k plesu, v vrtnice vrtočlavega

rajanja. Vse to uživamo in doživljamo kot gledalci tega filma z ubogim čeljarjem Alijem, dokler ne pokliče reveža vroča zašusnica njegove »boljšee« zakonske polovice nazaj v življenje vsakdanjosti in bridkega trpljenja.

Bajno lepa je bila slika, katero so nudili letos pozimi ateljeji »Ufec« v Neubabelbergu v bližini Berlina. Dočim je bilo zunaj vse naokrog pokrito z debelo snežno odejo so rasli tam notri iz tal najbolj fantastični eksozotični vrtovi z vsemi mogočimi čarobnimi cvetlicami, v nebo so se dvigale ogromne krasne palače, v katerih so se slavile trzkosne pojedine in bajne zabave. Vitke plešalke, najlepše žene so s svojimi divnimi čari oslajale sultanovo lice. V kopališčih iz belega marmorja, v kristalno čisti vodi so se vila nežna alabastrsko bela ženska telesa, očarljivo lepa kot v deželi sanj in pravljice.

Naravni posnetki za ta film so bili izdelani deloma v bližini Marseille, deloma v Tunisu, v Sahari so posneli napad na karavano potujočo po pustinji. Pri tem prizoru je sodelovalo 500 velblodov, nad 200 krasnih arabskih konj in mnogo tisoč komparsov, oblečenih v zgodovinske kostume z bogato okrašenimi sabljami, meči, puščicami in loki. — Za ta film je bilo ustvarjeno še zgrajeno prav posebno originalno mesto v obsegu 500 ha, obdano s 5 m širokim zidom in s številnimi visokimi stolpi. — To mesto je bila rezidenca mogočnega kalifa in njegove zmogovite armade obstoječe iz 500 konjenikov in 2000 pešev.

Človek mora imeti prav poseben pogum, bajno domišljijo in veliko nadarjenost ustvariti tako delo, kakršno je uspelo dosedaj rdinole Volkovu. V tem krasnem vefilmu je nadkrilil vsa svoja dosedanja dela in z uspehom, katerega bodo deležne »Tajnosti oriente« bo vespovsed rrasla tudi njegova slava. V glavnih vlogah tega prvovrstnega filma vidimo same znane filmske zvezdnike, kakor Nicolai-Kolin, Svetislav Petrovič, Marcella Albani, Agnes Petersen, Dita Parlo i. t. d.

Nedvomno bomo imeli tudi v Ljubljani kmalu priliko občudovati ta umotvor in veselilo nas bo preživeti s čeljarjem Alijem nekaj brezkrbnih ur v čudovito lepi deželi sanj in čarobnih pravljic.

Slike tega zanimivega filma so razstavljene danes in jutri v izloženem oknu kina Matice v Selenburgovi ulici, na kar opozarjamo vse ljubitelje filmske umetnosti.

Skrivnost.

Pobožni pater Grund je pripovedoval nekoč, kaj je doživel vikar na inspekcijskem potovanju. Pred vasjo je stopil iz kočije in šel peš. Ob cesti so sedeli otroci. Vikar se je ustavil in vprašal prvega:

— Koliko je bogov?

— Pet, šest, sedem, osem, devet, deset! — je odgovoril deček.

— No, v tej župniji so pa otroci res dobro informirani o veronauku, — si je mislil vikar in nadaljeval je pot.

Drugi dan je v cerkvi nalašč vprašal istega dečka, koliko je bogov. Deček je odgovoril, da je en bog v treh božjih osehah.

— Kako to, da si včeraj fantaziral o desetih bogovih? — se je začudil vikar.

— Včeraj vas nisem poznal, — se je odrezal deček. — A gospod župnik so nam dejali, da vzvišene skrivnosti o treh božjih osehah ne smemo izdati vsakemu pripetencu.

Dnevne vesti.

Davčni vijak in naši klerikalci. Kronski vpokojenec nam piše: V zadnjem času sta »Jutro« in »Slov. Narod« točno pojasnili klerikalni gospodi, da so se davki v Sloveniji zvišali — pa vendar ji ne gre to v glavo in še vedno trdi, da so se znižali. Kakšno znižanje je to, če plačujem kot kronski vpokojenec od 1. aprila t. l. dalje od pokojnine 1065 Din mesečno 17 Din davka, dočim do 31. marca t. l. nisem plačeval nič pare. Res lepa davčna olajšava za vpojence! Vprašamo pa merodajne faktorcje, kako je to mogoče, da se je uslužbenki davek pričel takoj 1. aprila t. l. od pokojnin pobirati, dočim se na podlagi »Uradnega lista« št. 81/27 še sedaj ne plačujejo vsem vpojencem nove pokojnine? Davčni zakon vsebuje neko tabelo, po kateri se tako izračuna uslužbenki davek, le žal, da »Uradni list« št. 81/27 nima nikake tabele, zato pa gre pri glavni kontroli vse tako počasi, ko morajo iskati razne predpise. Žalostno pa je, da glavna kontrola zahteva iz Ljubljane prepis Službenega Vojnega lista 1919, ko vendar ve, da se ta v Beogradu tiska. K tabeli o uslužbenskem davku bi bilo priporočljivo, da bi se vzel za vzorec avstrijska tabela »Gebührenberechnungstabelle«, pa bi bile dinarske pokojnine tako hitro gotove, kakor je bil davek.

Iz državne službe. Za veterinarja je imenovan veterinarski pripravnik pri sreskem poglavarstvu v Ljubljani dr. Ivan Bordon; premeščena sta policijski agent Josip Sajberl od sreskega poglavarstva v Prevaljah k sreskemu poglavarstvu v Celju in arhivski uradnik Milan Okorn od velikega župana mariborske oblasti k sreskemu poglavarstvu v Prevaljah.

V naše državljanstvo so speteli posestnik iz Ostrožnice Ivan Skok, učitelj iz Lutomer Angela Miroslav Presl, hotelir iz Lutomer Angela Herndl, žrakovniški kapitan II. kl. iz Novega Sada Oskar Umek in zasebnik iz Lutomer Leopoldina Rudež.

Občina Puconci. Notranje ministrstvo je odredilo, da se naziv občine Puconci v srezu Murska Sobota spremeni v Puconci.

Iz odvetniške službe. V imenik odvetniške zbornice za Slovenijo je bil vpisan 18. t. m. dr. Rudolf Dobovišek s sedežem v Krškem.

Iz »Uradnega lista«. »Uradni list Ljubljanske in mariborske oblasti« št. 81 z dne 24. t. m. objavlja naredbo ministrstva za socialno politiko, s katero se izpreminjajo plačilni razredi za pokojninsko zavarovanje nameščencev za Slovenijo in Dalmacijo in naredbo o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njih potnikov, kadar zbirajo naročila in o izdajanju legitimacij za trgovinske potnike.

Novi asistenti na naših univerzah. Prosvetni minister je podpisal odloke, s katerimi je imenovanih na beograjski, zagrebški in ljubljanski univerzi okrog 30 novih asistentov.

Razmesitve ravnatelj in profesorjev srednjih šol. Komisija v prosvetnem ministrstvu, ki ji je bila poverjena razmesitev ravnatelj in profesorjev srednjih šol, je v četrtke končala svoje delo in večer je predložila celokupni razpored prosvetnemu ministru v odobritve.

Novi šumarski inženjerji. Generalna direkcija šum je razmesnila po šumskih upravah in direkcijah več mladih šumarskih inženjerjev, ki so letos diplomirali.

Moderno morsko kopalnišče v Supetru. Občina Supetar na otoku Braču je sklenila zgraditi morsko kopalnišče. Kopalnišče začne graditi že letošnjo jesen.

Hermann Wendel v Sarajevu. V sredo je prišel v Sarajevu znani nemški publicist in prijatelj našega naroda Hermann Wendel. Zvečer je priredil bivši minister dr. Sršić odličnemu gostu na čast zakusko. V četrtke je odpotoval g. Wendel v Dubrovnik.

Konferenca upravnikov zdravstvenih zavodov. Na Cetinju se bo vršila 30. t. m. konferenca upravnikov vseh 9 zdravstvenih zavodov naše države. V ministrstvu narodnega zdravja in na Cetinju se že pripravljajo za to konferenco, ki bo eno najvažnejših zborovanj zdravstvenih organizacij. Ministrstvo narodnega zdravja bo zastopal na konferenci načelnik higijenskega oddelka dr. Štampar, ki je odpotoval na inspeksijsko potovanje po Dalmaciji, Primorju in Črni gori. Na konferenci se bo pripravljalo o organizaciji zdravstvenih ustanov in načinu propagande njihovih metod za pobiranje nalezljivih in drugih nevarnih bolezni.

Beg iz klerikalnih vrst. V mariborskem »Večerniku« objavlja posestnik in kmet Anton Čepe iz Brestovca, da izstopa iz klerikalne stranke, ker je spoznal, da ta ni zastopnica kmečkega stanu. Čepe je bil dosedaj vedno zvest pristajač SLS.

Kongres narodnega delavstva. Priprave za kongres so v najboljšem teku. Izvrševalni odbor NSZ prejema vsak manj nove prijave iz vseh delov Slovenije. Samo podružničnih delegatov je že prijavljenih nad šest in že to dokazuje, da bo manifestacija narodnega delavstva res veličastna. Jeseniška podružnica je prijavila udeležbo do sto članov, ki pridejo z praporom in Sokolsko godbo na kongres. Jeseniška Sokolska godba bo koncertirala tudi pri opoldanskem skupnem obedu v Tivoliju. Narodna strokovna zveza naproša še vse one, ki se mislijo udeležiti kongresa, naj se ji takoj prijavijo, da jim odpošlje izkaznico za polovično vožnjo. Generalna direkcija državnih železnic je že odobrila polovično vožnjo na vseh progah in za vse vrste razuz SOZ. Prijave sprejema tajništvo Narodno strokovne zveze v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II.

Članom bivše NDO v Trstu in Primorju. Z velikim zanimanjem zasledujejo Tržičani in vsi Primorci delo Narodno strokovne zveze v Ljubljani, ker vidajo, da ta organizacija s svojim delom nadaljuje to, kar smo mi pred 20 leti ustanovili v Trstu in kasneje v Pulju, Gorici, Volosko - Opatiji in drugod. Takoj za nami pa je prišla tudi Ljub-

ljana. Še z večjim veseljem pa čitamo objave, da se vrši dne 9. septembra knogres narodnega delavstva, ki bo obenem tudi proslava 20. letnice, od kar smo si ustanovili NDO. Narodni železničarji smo tvorili avantgardo v NDO in kasneje ustanovili močno ZJZ. Roko v roki smo korakali z ostalim delavstvom, zato pa smo dosegli tudi velike uspehe. Kakor smo bili enotne volje in enakih misli takrat, ko smo naše organizacije ustanavljali, tako moramo biti enotni v delu tudi danes. Storišili homo to na ta način, da stopimo vsi narodni delavci iz Trsta in ostalega Primorja na plan in da podamo roko vsem tovarišem, ki nadaljujejo to, kar smo mi pred 20 leti započeli. Zato se udeležimo kongresa narodnega delavstva polnoštevilno, da pokažemo še vedno ono ljubezen do našega naroda in do naših delavcev. V slogi je moč. Tržaški tovariši.

Almanah denarnih zavodov in eksporta Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda. Glavno uredništvo Almanaha SHS v Zagrebu VI. pripravila nov obširen almanah denarnih zavodov in izvoza Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda (Rumunije, Bolgarije, Grčije, Albanije, Turške, Sirije, Palestine in Egipta). Almanah do velike važnosti za vzpostavitev novih in za poglobitev že obstoječih gospodarskih odnosov med nami in inozemstvom. Zato poziva glavno uredništvo Almanaha (Zagreb VI.) vse naše gospodarske kroge da mu pošljejo detaljne podatke o svojem stanju in o vrstah blaga, koje uvažajo ali izvažajo. Želeži bi bilo, da se te ugodne prilike poslužijo naši izvozniki v čim večjem številu.

Čebelarstva razstava. Čebelarstvo bo na letošnji kmetijski razstavi, ki bo od 1. do 10. septembra vse boljše zastopano kakor pretekla leta. Tu ne bo razstavljen samo najboljši pristni med in vosek Slovenije, temveč bo razviden tudi ves napredek, ki so ga dosegli čebelarji zadnja desetletja. Razstavljeni bodo med drugim vse vrste panjev in orodja z vsemi resničnimi in samoodzvednimi zboljšavami, ki so bile nekaj in so sedaj v rabi. Razstava bo kazala fantazijo starih čebelarjev, čebelne bolezni, čebelne sovražnike in kako se čebele nad njimi maščujejo, medeče rastline, čebelarstvo literaturo, statistiko in še več drugih posebnosti. Posestniki razstave si bodo ogledali ponazoritev, kako pomagajo čebelarji svojim čebelam pri izdelovanju sata in donajanju medu, da je pridelek tudi izdatnejši. Čebelarški oddelk bo zanimiv za vse sloje prebivalstva. Za čebelarje, ki stremijo po napredku, pa je nujna potreba, da si ogledajo razstavo.

Posestniki jesenskega velesejma Ljubljana v jeseni. Od 1. do 10. septembra imajo, če so v posesti sejske legitimacije za Din 30, pravico do polovične vožnje v obe smeri. Pri odhodu dajo na domači postaji žigosati legitimacijo in kupijo celo vozno karto. S to se potem brezplačno vozijo nazaj. Zato se karte ne sme oddati vratarjem na ljubljanskih kolodvorih. Ob vstopu na velesejmu se vsakemu potrdi, da je v resnici obiskal prireditve. Železniški popust je dovolila posestnikom ljubljanskega velesejma tudi Avstrija in Čehoslovaška, od koder bo mnogo odziva, saj bo velesejmu priključena jubilejna kmetijska razstava že sama po sebi pravi kmetijski velesejme. Če v vsem delokrogu legitimacij ne bi bilo dobiti, jih zahtevajte naravnost od urada velesejma v Ljubljani.

Glasbena Matica v Ptujcu. Vpisovanje je 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. in od 4. do 6. ure. Razen gosli in klavirja se bodo v tem šolskem letu poučevala vsa godala, kakor tudi pihala. S septembrom se bodo sprejemali tudi člani za matični pevski zbor, ki se ustanovi s tem šolskim letom.

Kmetijska industrija na jesenskem velesejmu v Ljubljani. Od 1. do 10. septembra bo letos prvič zastopana in sicer v strokovno poučenem oddelku kmetijske razstave. Predvsem je omeniti našo domačo mlinarsko, pivovarsko, oljarsko in žganjarsko kmetijsko industrijo. Posamezne stvari se bodo prikazovale v slikah, diagramih, modelih, preparatih itd. Tako bo n. pr. žganjarska industrija za našega človeka posebne važnosti, ker mu bo pokazala, kaj vse more vnovčiti, med tem ko je sedaj razne gozdne in travniške sadeže, za katerih gojenje niče posebej ne skrbe, puščal v nemar. Ostale panoge mu pa nudijo vpogled v podelanje kmetijskih pridelkov v industrijske izdelke.

Hrvatski planinci v Julijskih Alpah. Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi jutri za svoje člane skupni izlet na Mojstrovko k otvoritvi nove poti preko severne stene, koncem tekočega ali v prvi polovici prihodnjega meseca pa na Triglav.

Prekurniški izdelki ženskih domačih obrtov. Bodo letos prvič razstavljeni na pokrajinski razstavi ljubljanskega velesejma. Odlično domače platno, preproge in lične torbice iz koruznega liča so prvi pozdravi iz Prekmurja beli Ljubljani.

Pokrajinska razstava Ljubljana v jeseni. Od 1. do 10. septembra 1928 bo nudila mnogo lepših stvari. Gotovo ena najlepših, ki bo obsegala cel paviljon »J«. Priredijo ljubljanski vrtnarji, ki se za njo najvažnejše pripravljajo. Ljubitelji cvetja bodo videli, kako velik napredek so dosegli naši umni vrtnarji v enem letu. Med drugimi bodo gotovo vzbujale največjo pozornost različno sijajno okrašene mize, ki bodo kazale, kako jih je treba opremiti ob raznih slavnostnih prilikah. Vsak obiskovalec bo gotovo zadovoljen s prireditvijo, ki ga bo vedno znova vlekla, da si jo ogleda.

II. revija slovenskih narodnih nož pod pokroviteljstvom dvorne dame ge. Franje dr. Tavčarjeve. Od 2. septembra na velesejmu. Obhod točno ob 3. uri popoldne. Vabimo na udeležbo vse narodne noše in pravilno izdelane »Dečve«.

Vreme. Vreme je sicer še vedno lepo, toda označje ni več tako čisto in hladno, kakor je bilo po zadnjem naftvu. Zato uteg-

nemo dobiti zopet lokalne nevihte z dežjem. Trajmege poslabšanja vremena se pa za enkrat še ni bati. Barometer je od večeraj nekoliko padel in je kazal danes zjutraj v Ljubljani 763. Temperatura je znašala 14 stopinj. Po stanju barometra soedeč, vreme ne bo ostalo dolgo stanoovitno lepo. To se je pokazalo že noči, ko se je nebo deloma pooblačilo. Večeraj je bilo lepo po vsej državi. Temperatura polagoma povsod pada. V Splitu je bilo večeraj 34, v Skoplju 32, v Dubrovniku 31, v Zagrebu 27, v Beogradu 26,4, v Ljubljani 26,3, v Mariboru 23 stopinj. Zanimivo je, da imajo v Mariboru že tri dni najnižjo temperaturo.

Dekliški zavod Freylera Nig. A. Metzger, prvovrstno dekliško učilišče in vzgojalnišče, Wien I., Kolowratring 9. Nadaljevalni tečajji, jeziki, glasba, pripravljanje za državni izpit in penzionat v viil, po švicarskem vzorcu, XIII, HIETZING, v zvezi z vsemi solami, reformno - realno gimnazijo, trgovsko in gospodinjstvo Šolo; umetna obrt. Internat, eksternat, dnevnica pensiona. Velik vrt, sport. Prospekti, tel. 96-2-50.

Velika sleparija v Mariboru. Mariborsko tovarno za usnje Freud sta dne 24. avgusta navihana osleparila za 300.000 Din. Tovarna je namreč pred dnevi prejela telefonično sporočilo, da naj dobavi vojski za 300.000 Din usnja. Avizo je prišel iz Beograda in od tam sta že dva dni kasneje prišla dva gospoda, ki sta se izdala za zastopnika tvrde. Podpisala sta nabavni list za 350.000 Din, na račun sta dala 10.000 Din, za ostalo sta pa izdala akreditiv neke beograjske banke. Tovarna Freud je poslala blago na ralslov tvrde Henker in Co. »Zastopnik« sta še pred obvlitkom spedičije prevzela pošiljatev z duplikatom tovrnega lista ter izginila. Tvrde, ki sta jo zastopala, v Beogradu sploh ni, banka, na čije ime se je glasil akreditiv, je pa v konkurzu. Mariborska in beograjska policija sedaj preiskujeta to zadevo.

Velik vltom v Konjicah. V noči od 16. na 17. t. m. je bilo v Konjicah vltomje v lokal trgovca Leopolda Brunterja. Tatovi so odnesli vse, kar jim je prišlo pod roko in so trgovino domalega izpraznili. Trgovec ima okoli 80.000 Din škode.

Vltom v železniško blaganjo v Rušah. V noči od 20. na 21. t. m. so neznanji zlikovci vdrti v prostore železniškega urada in odnesli 400 dinarjev gotovine, poleg tega pa malo, 100 kg težko blago, v kateri je bilo 400 Din in za 1200 Din kolokov. Blagajna pa jim je bila očividno pretežka, kajti pustili so jo pred poslopjem.

Pri ljudih z oslabilim delovanjem srca vam pripravi kupica prirodne grenčice »Franc-Josef«, zažuta vsako jutro na tešče, lahko telesno odvajanje. Strokovni zdravniki za srce so prišli do zaključka, da celo pri težkih oblikah napak srčnih zaklopnic učinkuje voda »Franc-Josef« zanesljivo in brez vsakršnih težav. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah.

O sreči more govoriti vsaka gospodinja, ki se ji proži prilika, da pere perilo z Radionom. Perilo pustite čez noč v vodi, drugi dan ga pa o priliki kuhanja kosila kuhajte polguro uro in izplaknite, da bo belo kot snež.

Krasna izbira bluz, otroških oblek po nizki ceni: Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

Iz Ljubljane

Klerikalno gospodarstvo v praksi. Pišejo nam: Bivši klerikalni sodovet pod dr. Mengingerjem komisarjatom med drugim »Grič« ni imel najneje posla, kakor da je n. pr. v mestno stanovanjsko hišo na Ahadjevci cesti iz politično - strankarskih ozirov nagnal cel trop svojih ljudi, ne da bi si jih bil dobro ogledal, če bodo tudi zmogli visoko najemnino. Ta »kasarna«, kakor jo hudomušni svet naziva, — je stala, kakor znano, s stavbiščem vred nad 11 milijonov dinarjev. Zdej pa so se pokazale posledice te brezumne in obenem zlobne mahinacije: Ta masa klerikalnih ljudi, kar je javna tajnost — kar po partijah beži iz te hiše, enostavno zato, ker ne more plačevati visoke najemnine. To izseljevanje se pa vrši kljub temu, da so klerikalni matadorji med ljudem prvotno najemnino še znižali! Za spomin pa ostane in bo ostalo v izpraznjenih stanovanjih le nekaj — stenic in ščurkov! Mesto da bi bili klerikalci pustili v ta stanovanja boljše situirane stranke — n. pr. mestne in druge javne nameščence, ki jih je bil že gerentski svet pod Pucom določil, bo zdaj milijonsko posojilo, ki ga je zabila mestna občina v ta svet in zid, morala — ker se iz najemnin ne amortizira in obrustuje, doplačevati iz mestnega zaklada ali od koderkoli drugod! Tako izgledajo talenti klerikalnih političnih krakerjev in švadronejev za občinske interese! Stanovanjski odsek naj pa sedaj pazi, da se tudi pri oddaji stanovanj v ostalih mestnih hišah ne vltotapi klerikalni duh, kajti milijonske dolgove delati, če je kaj zastaviti, ni nobena umetnost, ali dolgoletne in obrsti je treba tudi plačati. O klerikalcih pa velja te pokojnega prof. in vs. nadz. Levca izrek: »Od pete do ušt, jih je sama celjust! Pa druga nje!«

Pred škofijo so te dni pričeli tlačkarji polagati granitni drobnj tlač, dočim se na Krekovem trgu urejevanje podlage za tlakovanje bliža svojemu koncu. Z dotlakovanjem te komunikacije se bodo strnile tlakovane ceste v sredini mesta v eno celino in bode s tem dovršena prva etapa tlakovalnega programa, ki je bila sprejeta še pod županovanjem dr. Tavčarja leta 1921. od strani občinskega sveta. — Pri urejevanju in pregledovanju ter montiranju raznih napeljav v cestišču so našli razne zanimive ostanke iz prejšnjih stoletij in celo tisočletij. Med drugim so odkrili lončene cevi starega rimskega vodovoda in sicer ob Jugoslovanski knjarnini, take cevi so se našle v zadnjih letih še tik Robbovega vod-

njaka, nadalje na ustju Studentovske ulice in v Streljski ulici blizu Ljudske kuhinje. Ta vodovod je dojavil vodo najbrže izpod Golovca. — Nadalje so odkrili tudi temelje srednjeveške ljubljanskega obzidja, ki je krizalo sedanjo tramvajsko progo med severovzhodnim vogalom Fabianovo in jugozapadnim vogalom bivše Mahrove hiše. Na tem križišču so stala tudi »srednjeveška mestna vrata, ki so se imešovala — po bližnjem samostanu, stoječem na sedanjem Vodnikovem trgu — franciška vrata. Temeljti teh vrat so bili ob priliki prirejevanja planuma za tlakovanje prav dobro vidni. Tu se je svojčas ljubljansko mesto končalo in se je pričelo poljansko predmestje, kateri naziv je v ostalem ohranjen še danes pri katastralni razdelitvi ljubljanskega ozemlja.

Ljubljanski živilski trg. Današnji živilski trg je bil prav bogato založen z najrazličnejšimi poljskimi pridelki, zlasti obilo je bilo na trgu novega krompirja in kumar. Pred Mestnim domom so pretehtali nad 20 voz krompirja, ki so ga prodajali kmetje po 2 Din kg. Ostale cene so bile zjutraj še precej visoke, toda tekem dopoldneva so znatno padle. Prodajali so: Zeleni fižol v stročju 5 Din kg, kumare po 1 Din komad, drobne kumarice za vlaganje po 14 Din za 100 komadov, salata po 1 Din mala glavica, zelene kolerabice po 0,50 do 0,75 Din komad, paradizniki 3 Din kg, zelene paprike po 3 komadi za 1 Din, lišičke liter 3 Din, jabolka 4 do 8 Din kg, hruške 4 do 7 Din, grozdje 10 Din, slive in češnje od 4 do 10 Din kg. Jajca so bila po 1,25 Din komad, pozneje tudi po par 2,25 Din. Piščanci so veljali 30 do 40 Din par, kokoši komad 20 do 32,50 Din, race pa po 25 do 30 Din komad.

Zanimive najdbe na Kette - Murnovi cesti. Pri kopanju velikega zbiralnega kanala na Kette - Murnovi cesti so zadelali delavci že pred dnevi na različne kosti, katerih izvora niso mogli ugotoviti. Danes dopoldne pa so delavci med kopanjem odkrili 4 večje krste, v katerih so po odstranitvi trhlega pokrova opazili še dobro ohranjene kompletne okostnjake. Najbrž je bilo na tem kraju pred stoletji kako večje kopališče, kar bo pač ugotovila komisija, ki si bo izkopskne ogledala. Na okostja, oziroma krste so delavci našli v globini petih metrov. Posamezne kosti so pa izkopavali ta teden v seki dolžini Kette - Murnovce ceste od Prisojne ulice do znane gostilne pri Nacetu. Izkopskne si že vne dan ogledujejo številne množice radovednega občinstva in si razlagajo njih izvor na različne načine. Prevladujejo pa strašne in skoz in skoz krvave pravilice o ubitih, umorjenih, živih pokopanih itd.

Krpanje Selenburgove ulice. Selenburgova ulica, ki je nedvomno ena naših najbolj frekventiranih cest, je vedno vsa vegeta in kotanjasta in jo morajo vsak hip popravljati in krpati. Ali ne bi bilo bolje, da se cesta enkrat za vselej temeljito popravi in eventualno asfaltira!

Zadnji dnevi kopalne sezone. Zadnji naliv je precej pokvaril kopalno sezono. Voda se je zelo ohladila in kopače ni več tako mikavno kakor prejšnji teden. Solatnje je pa še vedno prijetno, ker solane še vedno intenzivno pripeka. Na vsak način pa potekajo kopalni sezoni, ki je bila letos zelo lepa, zadnji dnevi.

Zatvoritev poti. Prehod skozi Lättermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroškega igrišča mimo velesajmskih paviljonov proti pivovarni Union, bo v času od 29. avgusta do všteteja 14. septembra zaprt. Občinstvo naj blagovoli to vzeti na znanje. Zatvoritev prehoda je neobhodno potrebna, ker se sicer tamkaj stoječi paviljoni in sejmišče samo ne bi moglo neovirano pripraviti za otvoritev letošnje jesenske prireditve našega velesejma, ki se vrši od 1. do 10. septembra t. l.

100letnica rojstva L. N. Tolsteja. Ob priliki bližajoče se 100letnice rojstnega dneva velikega ruskega pisatelja grofa Levva Nikolajeviča Tolsteja priredi Ruska Matica v torek dne 28. avgusta v univerzitetni zbornici predavanje bivšega rednega profesorja in rektorja univerze v Kijevu, sedaj hon. profesorja na univerzi v Beogradu dr. Evgenija Spektor skega o predmetu: »Tragedija L. N. Tolsteja«. Začetek ob 19. uri. Vabljeni vsi prijatelji ruske kulture.

Bojevit častnik. Pišejo nam: Na Zaloski cesti stanuje častnik, ki s svojimi izrazi in grožnjami napram stanovalcem dotične hiše ne dela posebne časti naši funaški vojski. Prosimo vojaške oblasti, naj pomeče tega uniformiranega gospoda, kdaj sme rabiti sabljo. Tudi si ne dovoljuje, da bi njegova soproga zmerjala naše otroke z izrazi »Puniše«.

Sočanom! Dne 16. septembra napravijo »Soča« enodnevni izlet v Maribor. Člani, ki se nameravajo izleta udeležiti, naj se prijavijo v trgovini Jos. Ivančič, Dunajska cesta št. 7 do 2. septembra. Glede polovične vožnje se je napravilo potrebne korake in se vsak čas pričakuje rešitve. Državni nameščanci, ki imajo kot taki že vozne olajšave, naj se tudi oglašne in to radi ugotovitve števila udeležencev. Nadaljne podrobnosti o izletu sledijo v prihodnjih dneh. 633

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški priredi na Komarjevo nedeljo dne 26. avgusta v velikoj ljudski veselicu s pestrim spredom. Veselica se vrši na letnem telovadišču Sokola. Za dobro pijačo in drugo v obilni meri preskrbljeno. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in vpojencev v Ljubljani se preseli s 1. septembrom 1928 iz Gregorčičeve (prej Hilšerjeve) ulice št. 7 v nove lokale Aleksandrova cesta 5/I, levo. 636

Nepreviden vojaški šofer. Večeraj popoldne se je na Celovski cesti, blizu mitnice, pripetila manjša avtomobilska nezgoda, ki jo je zakrivil vojaški šofer, redov Samaratič. Redov je namreč vozil vojaški tovorni avtomobil iz St. Vida proti Ljubljani, tik pred mitnico pa je skušal prehiteti Zavožil je pri tem preveč na stran in za-

sel z avtom v občestni jarek. Pri nezgodi se je zalezel v drog električne napeljave in ga tako nagnil, da se je potrgalo več žic. Na vozu samem se je spredaj razbila šipa in so drobci ranili na roki narednika Vojvodiča, ki je sedel z drugimi vojniki vred na vozu. Vojvodiča so nato na bližnji policijski stražnici obvezali. Škoda, ki je nastala pri karambolu z električnim dromom, znaša okoli 1500 Din in sicer trpi lastnik mizarске tovarne Matevž Perko 1000 Din, ker je moral radi prekinjenega električnega toka za več ur ustaviti obratovanje. Lastnik elektrarne Ignac Česen pa trpi 500 Din škode. Kakor zatrjujejo očividci, je nesrečo zakrivil šofer.

Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, Turjaški trg 4-I, vpišuje gojenke 1. septembra 1928 od 8. do 12. ure popoldne.

Razstava otrok ob priliki velike pokrajinske razstave v Ljubljani je odgodena na prihodnjo pomlad, ker je večina otrok še odsotnih.

Vpisovanje na dr. Krekovi meščansko - gospodinski šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani se vrši dne 13., 14. in 15. septembra t. l. Redni pouk se prične 17. septembra t. l. V zavod pa se sprejemajo že sedaj na stanovanje in hrano tudi dijakinje. Mesečnina po dogovoru. 637n

Za slepce. Povodom svoje 70letnice darujem v ta namen za Zavod oslepih Din 100.— — Rudolf Tenente.

Božjast napad na kolodvor. Danes zjutraj je bila rešilna postaja telefonično pozvana, da odpelje epileptika Josipa Beničiča, ki ga je na kolodvoru 11krat napadla božjast, v bolnico. Ko je prišel rešilni avto, je bil Beničič že nezavesten. Avto ga je odpeljal v bolnico.

Tatinska služkinja. Policija je večeraj aretirala služkinjo Ivano M., ki je bila kot sobarica zaposlena pri mesarju Marčanu na Rimski cesti. Ivanska je od velike noči dalje odnesla Marčanovim več komadov perila in jih oškodovala za 1000 Din.

Eksplozija solne kisline. Snoči je vozil delavec Viktor Lahajne, zaposlen pri tovarni za ločenje dragih kovin, 50 litrov vsebujočo steklenico sol. kisline. Ko je pripeljal na železniški prelaz na Dunajski cesti, je steklenica nenadoma eksplodirala in solna kislina se je razlila po tleh. V hipu je bila radi nastalega kipenja in vrenja solne kisline vsa ulica v dimu in bližnjo stražnica je pozvala celo rešilno postajo na pomoč. Gasilec pa ni imel prilike intervenirati, ker se je med tem dim že polegel in je solna kislina izhlapela.

Tatvina. Instalater Martin Gradišar je prijavil na policijo, da mu je nekdo zlikovec izmaknil na stavbišču v Miklošičevi cesti zapesno uro, vredno 250 dinarjev.

Iz Celja

Redni sestanek kraj. org. SDS za mesto Celje se vrši v sredo dne 29. t. m. ob 20. v Celjskem domu. Ta večer bo posvečen pred vsem počaščenju spomina na velikega genija in voditelja hrvatskega naroda pokojnega Siepana Radića. Privržani in simpatizanti KDK so vabljeni, da se udeležijo sestanka v častnem številu.

Smrtna kosa. V celjski javni bolnici je umrl v torek dne 21. t. m. 53letni kočar Pavel Romih iz Dobiega, v četrtke dne 23. t. m. pa 80letni najemnik Anton Drobin in 23letni kočarjev sin Fran Pecvec, oba iz Lekmarja pri Šmarju. Drobin in Pecvec sta umrla na griži.

Cestna razsvetljava že nekaj časa ne funkcijonira kakor bi bilo treba. Šele ob osmih zvečer, ko vlada v mestu že popolna tema, zažarijo cestne svetilke. Tema, ki vlada vsled tega od sedmih do osmih zvečer, pomeni veliko nevarnost za pasante in vozila. Skrajni čas je, da napravijo mestna elektrarna v tem oziru red in uvide javno razsvetljava že od sedmih naprej.

Vojaško letalo je kržilo v petek od 9. do 10. dopoldne nad Celjem in Savinjsko dolino in metalo na zemljo reklamne letake za Zagrebški zbor. Letalo je ob 10. odpišlo v smeri proti Ljubljani.

Zopet tatvina kolesa. V sredo je bilo stavbnemu polirju g. Francu Greinu iz večje neke hiše v Miklošičevi ulici ukradeno kolo znamke »Waffenrad«.

Nočno lekarniško službo ima ta teden lekarna »Pri križu« na Cankarjevih cesti.

Izjava

Podpisani Jakob Gorjanc, posestnik in gostilničar na Primskovem pri Kranju, obžalujem in preključem vse žalivke, katere sem izrekel o g. Antonu Jeršinu, posestniku in mesarju na Primskovem pri Kranju, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja.

Primskovo pri Kranju, 21. avgusta 1928. 635/n
Jakob Gorjanc.

Dobro jih je poznal.

Vprašal je stavec svojo ženo, ki je prišla s hčerko iz bolnice od obiska pri bolnem zetju:

— No, kako mu gre?

— Slabo, je odgovorila žena. Zelo slabo. Celo spoznal nas ni.

— Ni mogoče!

— Da, kakor da se ne bi zavedal. Venomer je godel: Pustite me pri miru. Iдите k vragu!

— In potem trdita, da vaju ni spoznal?

Trening.

— Čemu pa stojiš cele dneve v živalskem vrtu in buljiš v tigrovo kletko?

— Treniram!

— Mar pojdeš v Afriko na lov na tigro?

— Še hujsje: Jutri pričakujem svojo taščo.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

--- Moda ---

Na jugu je še vedno poletna sezona

Konec moškega vpliva na žensko modo

Tvorec pariške mode Jacques Worth o razvoju ženske mode. — Zanimiva zveza med psihološkimi pojavi in modo. — Kaj obeta Pariz ženskam za bližnjo bodočnost

Kako se moda izpreminja in zakaj? Na to vprašanje, ki sem ga čul že neštokrat, je težko odgovoriti. Kajti moda se končno ne izpreminja tako hitro, od sezone do sezone. Ženske ne nosijo dolgih kril, s katerimi pometajo prah, eno leto, a drugo leto zopet tako kratka, da se jim vidijo noge do kolen. Ne, moda se izpreminja polagoma. Res je sicer, da se modne pritikline izpreminjajo od sezone do sezone, toda izprememba temeljne linije ali silhuetu gre počasi in postopno, ker je v zvezi s psihološkimi izpremembami v običajih in navadah. Nove življenjske smeri, prevladovanje sporta, avtomobil, letala, nove ideje feminizma; vse to je mero-dajno za izpremembo v damski modi. Vsaki veliki vojni sledi temeljita izprememba razmer in propadanje morale. Zato postane tudi ženska obleka »razdrapan«, kakor so razdrapane razmere. Kratka krila, globoki dekolteji, blice iz prozornega blaga, vse to so tipični pojavi vojne dobe.

Ozrnilo se nazaj na prvo francosko cesarstvo. Vidimo, da so nudile obleke takratnih žensk fantazijski zelo omejeno polje. Krila so bila sicer dolga, zato pa ozka in skoraj prozorna. Pas je bil umetno pomaknjen zelo visoko, dekolte pa dokaj nizko. V bistvu vidimo isto tudi po svetovni vojni. Krila so bila takoj prva leta kratka in ozka. Ženske so po vrsti odložile poedine dele obleke, ki so jih nosile njihove prednice nad 100 let. Kroj ženske obleke se je poenostavil in približal moškemu. Ženske so se navadile nositi obleke iz enega komada s preprostim promenadnim plaščem. Vojna je pripomogla k emancipaciji žensk, k zmagi v boju, ki so ga pričele angleške sufražetke. Žena ni več tako odvisna od moža, kakor je bila še pred vojno. To se pozna tudi v modi. Sele v najnovejšem času je nastala reakcija, ki gre za tem, da pridejo ženski elementi v ženski obleki bolj do velja-

ve. Moški so se že naveličali oblek, ki kažejo vse čare, in ženske se tega do-bro zavedajo. Dekoltirane grudi in do kolen razgaljene nožice ne vlečejo več. Zato hrepene zdaj tudi ženske po širšem in daljšem krilu, po bluzah z visokimi ovratniki, po raznih gubah in resah, skratka po vsem, kar bi moglo vr-niti ženske obleki prvotno obliko. Vpliv moškega kroja na žensko obleko se po-lagoma izgublja. Ženske so se naveličale moške maskarade in dani ni pričakovati, da bi se v doglednem času pojavila dolga in široka krila, s katerimi so naše babice pometale ulice, niti ženske slabosti prejšnjega pokolenja, vendar vidimo, da postaja krilo vedno daljše in širše in da se pojavlja v velikih modnih salonih mehka svila in trpežni sateni, po katerih ženske vedno raje segajo, ker pride v takih oblekah ženska postava do popolne veljave. V splošnem lahko re-čemo, da razdrapane povojne razmere že davno ne vplivajo na žensko modo tako, kakor so prva leta po vojni.

In tu prihajamo do druge psihološke izpremembe v modi. V dobi slavnih monarhov se je širila moda z dvorov. Kralji in kraljice so določali novo modo. Nosile so se uniforme, etiketa je bila stroga. Nositi kožuho pred praznikom vseh svetih ali odložiti jo pred veliko nočjo je pomenilo zameriti se vladarju. Če je kralj pohvalil rožo, ki si jo je zataknila ta ali ona dvorna dama v lase, so se pojavile drugi dan vse dvorne dame z rožami v laseh in tako je nastala moda. Včasih je bila moda tudi izum praktične potrebe ali nužnosti. Ded mi je čisto pripovedoval zanimivo storijo o neki mademoiselle Fontagnes, ki je izgubila na lovu klubok. Odvezala si je trak od telovnika in ga ovila okrog glave, da bi mogla nadaljevati lov. Kralj jo je videl z obvezano glavo in to mu je zelo ugajalo. Drugi dan so se pojavile vse dvorne dame s frizurami »à la Fontagnes«.

čutilo vso umazanost življenja? Ali ni zadrževala tvoja desnica, ko si zavezoval kravato? Ah, ah, čudne, nerazumljive reči se gode na božjem svetu! Nastopil je težko pričakovani dan in Vasil Ivanovič Rastopirkin je odšel ves srečen v gledališče. — Drugi se klatfjo po krčmah ali pa pohajkujejo po mestu in kradejo bogu čas. — je razmišljal spotoma. Ti pa greš v gledališče. In vstopnico imaš. Toplo, prijetno, inteligentno. In vse to stane en rubelj. Vasil Ivanovič je prišel v gledališče dvajset minut pred začetkom predstave. — Moram si malo ogledati in popraviti kravato. — je mrmral sam pri sebi. Naš blagorodni sodrug Vasil Ivanovič Rastopirkin se začne slačiti, v tem pa pogleda slučajno na steno: 20 kopejk od vsake suknje. Vasiliju Ivanoviču se je skrčilo srce. — Toliko denarja nimam, — je pomislil. — Vstopnica je pa plačana. Dolžan nisem ostal. Toda toliko denarja nimam. 8 kopejk bi še našel v žepu, več pa ne. Če mi ne shranijo suknje za 8 kopejk, sem izgubljen. Treba bo v gle-

M. Zoščenko:
Nezgodna Vasilija Ivanoviča
Naravno, ta dogodek je malenkosten, in nima svetovnega pomena. A vendar ostane za nekatere človečke zadeva zagonetna. Postavim nepman, ki mu zvenketa srebrjo po vseh žepih, bi najbrž ne razumel pomena tega dogodka. Pač ga bo razumel preprost delavec, ki ne grabi denarja z lopato. Tak človek bo zelo dobro razumel vse in Vasil Ivanovič Rastopirkin se mu bo smilil. Vasil Ivanovič, sodrug Rastopirkin, je namreč kupil vstopnico, da bi šel v gledališče. Ko je dobil plačo, je Vasja Ivanovič sklenil zadostiti svoji kulturni potrebi. Da bi pa ne metal denarja proč, si je pravočasno preskrbel vstopnico v šestnajsti vrstni parterja. Siromak, že davno je hrepel, da bi mogel preživeti vsaj en večer v kulturnih razmerah. In baš zato je žrtvoval cel rubelj, ne da bi trenil z očesom. Samo z jezikom je malce cmoknil, ko je blagajnik spravil njegov rubelj. Ah, ah, Vasilij Ivanovič, Vasilij Ivanovič! Ali je tvoje blagorodno srce

1848
1928
80 let raziskovanja

Je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vzame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpeninovo milo

Zdaj dajejo osnutke za žensko modo često prej moški, nego ženske same. Modni saloni morajo paziti na vse, kar se godi. Vedeči morajo, kako žive lepe dame in kakšne so njihove želje. Ko so o vsem dobro informirani, se lotijo dela in skušajo najti nekaj novega, kar bi ustrezalo potrebi, obenem pa bilo praktično, originalno in lepo, da bi bila dama zadovoljna in da bi sprejela idejo modnega salona za svojo. Kakor vsi, ki duševno delajo, tako morajo tudi vodilni činitelji modnih salonov neprestano misliti in snovati. Če gredo na izprehod in vidijo solnčni zahod, se utegnejo vrniti z osnutkom nove barve za blago. Moj ded, ki je ustanovil velik modni salon, je videl nekoč ženo, kakor pere ob reki perilo. Zavihala si je krilo, da bi se ne zmohlo. Pod gorjnim se je videlo spodnje krilo. Mojemu dedu sta obe liniji zelo ugajali. Vrnil se je in kmalu je imel osnutek novega krila v obliki tunike, ki je bila več let zelo moderna. Večkrat se zgodi, da si lastnik modnega salona izmisli kaj novega, pa ne more izraziti svoje misli o blagu. Zato mora sedeti po cele dneve v ateljeju in končno nastane morda iz prvotne ideje nekaj povsem drugačnega, nego bi bil rezultat slučajne nagle kretne manekinke. Svojo najnovejšo osnutke predložijo odjemalcem, ki jih sprejmejo ali pa odklonijo. Če je spreten, ve že vnaprej, kakšne so njihove želje in jim ugodi.

Zdaj, deset let po svetovni vojni, prihaja reakcija na neodvisnost in svobodo žensk. Ženske bodo sicer še vedno več ali manj neodvisne in svobodne, toda v njihovi obleki ne bo več prevladoval moški kroj. Sportne obleke se bodo nosile na deželi in pri sportu, ker so praktične in ker ustrezajo vsem potrebam delovne žene. V mestih se pa sportne obleke ne bodo več nosile. Enostavne obleke s svileno haljo, večerne obleke s komplikiranejšim krojem krila, nekoliko daljšega in kombinacije dolgega kepa z obleko, to je najnovejša ženska moda. Večerne obleke bodo bolj komplikirane in bolj ženske, da ostane vsaj nekaj za moške oči. Ženske prihajajo do prepričanja, da so take obleke udobnejše in zato odklanjajo obleke gladkega kroja, ki ne morejo biti okrašene že zato, ker so kratke in enostavne. Na krilu se pojavijo gube, prevladovala bo svila, mehki šifoni in pestro blago z najrazličnejšimi vzorci. Vedno bolj se kaže tendenca, da pridejo ženske lastnosti do izraza v obleki in moda se bo skušala temu prilagoditi.

Stroj za krpanje nogavic

V deželi tehnike, v blaženi Ameriki, so zopet napravili senzacionalen izum, ki bo, če se uveljavi, nedvomno epohalnega pomena za človeštvo, zlasti pa za nežni spol. Američani so izumili stroj, ki bo vsaki nogavici najmanj desetkrat podaljšan življenje. Gre za stroj, ki takoj odstrani vsako luknjo in vsako liho na nogavici. Ta stroj ne krpa nogavic, marveč stke raztrgani del popolnoma nanovo in to tako sijajno, da nihče ne opazi, da je bila nogavica kdaj raztrgana, ali pa da je bila zakrpana. Stroj je že prevzela neka ameriška družba, ki bo ustanovila nebroj podjetij za krpanje nogavic. V Ameriki, zlasti v Newyorku, je že polno takih obratov, sedaj pa namerava družba razširiti svoje obratovanje tudi na Evropo.

Nežni spol bo tega pač vesel, kajti nogavice so toaletna potrebščina, ki stane veliko denarja, zlasti če je svilena, a se navadno hitro raztrga.

Za jesensko in zimsko sezono

Ženske zelo rade izbirajo nove obleke in zato nam ne bodo zamerile, če spregovorimo o jesenski sezoni že zdaj, ko sonce še pripeka in ko prinašamo v modni rubriki vzorce poletnih oblek za letovišča in kopaljšča. Obleke, ki jih še nimajo, se zde damam vedno najlepše in pristojajo jim tako, kakor še nobena. Da ustrezemo čitateljem, ki tako rade ugibajo o novih oblekah, pogledimo, kaj nam obeta prehodna jesenska in zimska sezona.

Točno tega še ni mogoče povedati, ker si niti veliki pariški modni saloni niso na jasnem. Kolekcije za prehodno sezono so tudi letos podobne poletnim kolekcijam, toda če jih ogledamo natančneje, vidimo na njih marsikaj novega. V prvi vrsti nas bodo zanimali plašči, ki bodo pozimi docela izpodirili kostime. Plašči so bili doslej široki spredaj, zdaj so se pa razširili zadaj, kjer so bogato nabrani v gube, dočim ostane sprednji del klasično gladek. Letos bo prevladovala najbrž gladka kožuhovala, zlasti za praktične obleke. Popoldanski plašči, v katerih se vozijo dame z avtomobili, bodo tudi letos zgoraj in spodaj obrobljeni z lisičjim kožuhom. Družabnim toaletam se vedno bolj pozna vpliv ženske nežnosti. Povsod vidimo mnogo čipk in žametov. Manjše popoldanske obleke bodo iz imprimé svile in žameta. Moderne bodo vso zimo.

Male praktične obleke za vsakdanjo rabo ne bodo več iz volne, marveč iz volnena žoržeta, vseh vrst volnenih krepor in fino izdelanega jerseyja, ki se bo rabil za vse sportne obleke. Naj-

bolj so se izpremenile večerne toalete. Krilo sega spredaj komaj malo čez kolena, zadnji del iz volanov pa skoraj do tal. Na velikih večernih toaletah tvori celo vlečko, torej nekaj, česar v naših plesnih dvoranih še nismo videli. Visokim in vitkim damam taka obleka zelo dobro pristaja, seveda pa morajo imeti lepe nožice.

Klubuki v prehodni sezoni bodo majhni, samo semintja se pojavijo široki krajevci. Velikim klubukom, ki so nam delali poletje senco, bo treba jeseni dati slovo. Na klubukih za prehodno sezono vidimo še več fantazije, nego je bilo na pomladnih. Pojavijo se fantastične rože, trakovi in perje. Vsi klubuki pa morajo biti diskretni, kar je za sedanjo eleganco glavni pogoj. Najbolj razširjeni bodo klubučevinasti klubuki, pa tudi žametasti, plišasti in svileni klubuki moderni.

Promenadni čevlji bodo v diskretnih barvah, v vseh niansah rjave in temnosive. Oblika mora biti čim bolj klasična. Luksuzen ostane krokodil, ki nadomesti pozimi gada in kuščarja. Vso zimo bo v modi bubi-frizura, samo da bodo lasje malo bolj skodrani kakor doslej. Jesenska moda bo pestra v kroju in v barvah. Čež dan se bodo nosile največ modre in temno rdeče, zvečer pa črne in bele obleke.

Humorističen kotichek

Dober svet.

Bodite kakor moderno žensko kraljo: ničesar ne skrivajte! Ne bodite kakor žensko krilo. Ne dajte se prikrjajšati!

Vztrajnost.

Oče hčerki: Trikrat sem že postavil tvoje ga snubača pod kap, ker je tebi in menj antipatičen. Zdaj mi je pa že dovolj. Če pride še enkrat, te dobi.

Nepoboljšljiv.

Profesor: Vidíš, da nisem več tako raztresen, kakor mi očitáš. Danes sem zopet prinesel domov svoj dežnik.

— Kríž boží! Saj si odšel z doma brez dežnika.

Iz francoske slovnice.

— Striček, ali je pravilno le coeur (čitaj ker - srce) ali la coeur, moški ali ženski spol?

— Meni se zdi, dečko, da je edino li - ker.

Pozno učinkuje.

— Na prijatelji, zakaj si danes tako potrpt?

— Strašno me boli glava. Pred tremi tedni sem popil nekaj steklenic šampanja...

— In šele zdaj te boli glava?

— Da, danes sem moral poravnati račun.

Med prijatelji.

— Pred dobrim tednom sem razžalil ženo in do sedaj še ni spregovorila besede z menoj.

— Prijatelj, daj, povej mi naglo besedo, s katero si jo razžalil.

dališče kar v suknji in galoših, s kapo na glavi. Naš dobi prijatelj je slekel suknjo in sezul galoše ter oddal oboje v garderobo. — Oprostí, prijatelj, drobiža nimam. Vzemí, kolikor imam v roki, ne da bi štel. Za pultom, tik pred njim, se pa reži ciničen fantič. Najprej prešteje denar. — Ti, — pravi, — kaj pa misliš, pasja glava, šest kopejk mi ponujaš? Za to bi ti bilo treba kresniti z galošo po gobcu! In začela sta se pripraviti. Fantič v garderobi je kričal: — Za ta drobiž ne bom pazil na tvojo obleko. Še na misel mi ne pride. Poberi se mi izpred oči, sicer te premikastim, da boš pomnil! Vasil Ivanovič se je razsrdil. — Ti, mrcina, ne kriči name. Ne izpodkopavaj moje avtoritete vpriču buržuazije. Vzemí te cape, kakršne so, jutri ti pa prinesem kar manjka. Fantič v garderobi se pa ni dal pregovoriti. — Ti me ne boš strašil z buržuazijo. Nič se ne bojim. Slišiš, ne bojim se! Poberi se, smrkvavec, izgini, mrcina grda! Za zadevo so se začeli seveda za-

nimati tudi drugi uslužbenci. Razvila se je javna diskusija, če je mogoče sprejeti za garderobo od sodruga šest kopejk. Čas je pa seveda hitel. Zadnji gledalci so hiteli v dvorano. Predstava se je pričela. Brezobzirni fantič v garderobi se pa ni dal ugnati. — Naj mi le pride ta parazit pred oči! — je kričal ves iz sebe. — Pa naj sam obesi svoje cunje na kljuko in pazi na nje. Vasil Ivanovič je bil tako užaljen, da so mu silile solze v oči. — Ah, ti mrcina ti nesramna! Za tvoje psovke bi ti moral polomiti vsa rebra. Toda potrpežljiv kakor je bil je Vasil Ivanovič oblekel suknjo, stlačil čepico v galošo in se prerinil do vrat. Hotel je skozi vrata, pa ga niso pustili. — Prijatelj, — je moleđoval ves iz sebe, — mihi sodrugi, vstopnico imam, evo, tu v roki. Odrčajte si košček in pustite me notri. — Ne, ne pustimo. Vasil Ivanovič je bil ves iz sebe. Predstava se je že začela. Orkester je že igral. Vstopnica ima v roki, pa ga ne puste v gledališče.

Vasil Ivanovič je naglo slekel suknjo, zvil jo je in stisnil pod pazduho. In znova je poskusil svojo srečo. — Zakaj pa nisi prinesel še bližine? — so se mu rogali biljeterji. Čas pa hiti. Orkester igra in zdaj bo prvo dejanje končano. Vasil Ivanovič ne ve več, kje se ga drži glava. Znova plane h garderobi. Ah, ah, ti falot ti grdi! Le poglejte ga, kako skrbi za buržuazije! Malo je manjkalo, da se nista stopla. K sreči so ju potegnili drugi uslužbenci narazen, ko sta si skočila v lase. Starček, najplemenitejši med vsemi, je dejal Vasiliju Ivanoviču. — Smiliš se mi, tovariš. Daj sem suknjo, brez denarja. Samo ne pozabi prineseti mi ga jutri. Vasil Ivanovič je pa dejal: — Kako naj oddam suknjo v garderobo zdaj, ko se pričena že drugo dejanje? Saj bi ničesar ne razumel. Nisem vajen gledati gledališke predstave od konca. In Vasil Ivanovič je začel prodajati vstopnico. Z največjo težavo jo je prodal nekemu mladeniču za 60 kopejk. Ves ogočen in razočaran je odšel iz gledališča.

Deauville - najmodernejša kopališče sveta

Pogled v vrvenje ljudi, ki ne vedo, kam bi s svojim bogastvom. — Dve zanimivi zgodbi. — Kdo vse se zabava v znamenitem francoskem kopališču.

Da začnemo kar s superlativi. Deauville je najlepše, najmodernejša, najdražje in najbolj razkošno kopališče na svetu. Tja zahaja ves monden svet, bogataši iz vseh krajev sveta, eksotični princ, filmske dive, svetovni pustolovci, tipi a la Arsene Lupin itd. Življenje v Deauvilleu je zdaj v posebnih dneh nenavadno pestro in slikovito. Kakor v kajledokopu se menjava vajo slike: tu zelene trate, tam morje, množice rjavih, zagorelih kopalcev. Med gručo kopalcev je francoski avtomobilski kralj Citroen, blizu njega se zabava Mistinguetta, ki ji dvori maharadža iz Kapurstala. Princ, radže in kokete, vse vprek...

Na solncu se parijo in cvro. Vmes se oglašajo radioaparati, ki slehernu uro javljajo nove vesti. Toda nihče se ne zmeni za nje. Največje zanimanje vlada za igralnico, zlasti odkar je damam dovoljen pristop. Vstopnina znaša samo 500 frankov. Saj ne gredo ljudje tja, da igrajo, marveč da se kažejo.

Sploh je vsakdo, ki pride v Deauville, zainteresiran na tem, da se govori o njem in njegovih avanturah ali pa budalostih, pišejo listi. In priznati je treba, da je v kopališču vedno dovolj mičnih zgodbic, s katerimi se kratkoročno vsa publika. Čemu pa naj človek dnevno riskira 2000 frankov?

Tako se je nedavno pripetil zanimiv incident v neki kavarni. Sedel je k mizi neki pariški milijonar. Kmalu za njim je prišel trgovec, pri katerem je milijonar nakupoval robo. Tudi ta je sedel k mizi. Milijonar se je strahovito razburil in zadrsl se je: «Čemu ne prisede tudi moj pediker?» To je bila seveda žaljivka in dani, ki sta spremeljali oba gospoda, sta si skočili v lase. Sampanjske steklenice so frčale po zraku, črnci od džebenda so strahoma bežali iz kavarne.

Sledi ji druga še zanimivejša. Med gosti je tudi mali Mohamed paša iz Egipta. Njegove dotacije so ogromne, kajti na mesec sme potrošiti in zapiti 12.000 funtov šterlingov, t. j. okrog 2.700.000 Din. In maharadža je stavil z baronom E., da bo izpil 12 koktajlov po vrsti. Pri sedmem se mu je ustavilo

in omahnil je na mizo. Baron je kavaler in zato je odklonil 100.000 frankov. In maharadža jih je flegmatično poklonil plačilnemu, na veliko jezo kokotk. Toda kaj je Mohamed v primeri z ameriški filmski divami! Pola Negro je tu in promenira v kostumu iz zlatih listov ob rivijeri. To je pa vse, kar ima na sebi. Zato vzbuja večjo pozornost Peggy Hopkins. Bela je in navedena kakor bi padla v moko. In v Deauville govori samo o njej. Peggy Hopkins ima namreč najlepši diamant na svetu in kar je še bolj zanimivo — imela je že sedem mož. Ona azijska kraljica, ki je svoje sužnje zbadala s šivankami, še pojma ni imela, kaj je kaprica. Peggy je od dveh svojih mož zahtevala, da se počita. In smejala se je na vse grlo, ko se eden ni zadel. Nikoli več ga ni želela blizu. Za drugega je naročila krsto v Tutankamnovem slogu. Tako vsaj pišejo ameriški listi in take vesti krožijo po barih in varijetjih v Deauvilleu.

Zvečer je Peggy globoko dekolirana in krilo je kratko, da... Če se pa kople, ima na sebi dolge svilene črne nogavice in njen kostum je zapet do vratu.

Pa še nekaj o kopalnih kostumih. Prevladujejo vse barve in nianse, ne manjka pa tudi ekscentričnih. Najbolj ekscentrični so bili menda oni, ki so jih imele tri švedske blondinke v Trovillu, ki je pa že na glasu kot provincajalno letovišče. Bile so namreč take, kakor jih je rodila mait. Ta moda se pa ni obnesla in vse tri so zaključile svojo propagando na policiji.

Tudi Rothschilda je zaneslo v Deauville. Mož je čez pleča zelo širok in rad se je pustil občudovati. In pravilo so, da je bilo najmanj deset žensk navdušenih, da ga masira, če bi njegov komorni sluga slučajno obolel. Levine se je pripeljal s kraljico diamantov, miss Boll. Fotografija ju obkoli. Levine se zadovoljno smehlja, pleša se mu sveti v solncu. Miss Boll se ponosno ravna. Če jo že fotografirajo, naj jo pošteno.

Od 1. avgusta dalje so se cene v lokalih, restavracijah, hotelih in zabaviščih podvojele in potrojile. Kaj hočete! Sezona je tu.

sebno fatalna za vlade onih držav, ki jih je Amamullah počastil s svojim posetom.

Zdaj se je namreč izkazalo, da je zapravila afganska kraljevska dvojica samo v Londonu in Parizu celih 30 milijonov frankov. Nihče bi temu ne ugovarjal, kajti kronane glave si po splošnem prepričanju lahko marsikaj privoščijo, če bi ne šlo vse na kredit. Francoska vlada je bila prisiljena ugrizniti v kislo jabolko in plačati za kralja Amamullaha 5 milijonov frankov, da prepriča javni škandal. Tudi angleška vlada je namignila trgovcem, pri katerih je famozni orientalski mogotec jemal blago na kredo, da jamči za vse Amamullahove dolgove. Nemško vlado je veljal Amamullah vsak dan svojega bivanja v Berlinu 3000 mark ali skupaj okrog 800 tisoč Din. Afganska kraljevska dvojica je torej lahko zadovoljna s turnejo po Evropi.

Moderni poklici

Moderna doba je prinesla tudi moderne in originalne poklice. Če je trdil Ben Akiba, da je bilo že vse na svetu, se je gotovo zmotil. O takih originalnih poklicih bi se dalo marsikaj povedati. Hočemo si ogledati samo nekatere najzanimivejše.

Tako je neki mister Doyle iz Newyorka prišel na originalno misel, V Ameriki, kjer je čas več kot zlato, kjer človek v vrtincu življenja na razne domače malenkosti rad pozabi, je osnoval Doyle družbo, ki ima prav čudne naloge. Če ima stara teta slučajno god, dan poroke, dan, ko zapade menica ali ko ima plačati davek, je težko imeti v evidenci. Za to poskrbi Daylova družba. Na leto plačate pet dolarjev in lahko se zanesete, da dobite na dan pred godom, obletnico poroke itd. opozorilo: »Preskrbite si šopek cvetic.« »Vaša žena praznuje jutri rojstni dan« itd. In tako kuje mister Doyle dolarje, kajti klijentov ima vedno dovolj.

Na drug način si služi v Rimu neki podjetnik lepe denarce. Odprl je lokal za ženitovanjska posredovanja, poleg tega pa piše proti mali odškodnini ljubavna isma. Nad njegovim lokalom je napis: Pisatelj za javne in privatne zadeve. Specijalist za služkinje, ki žele nežna in prekipevača pisma. Pisma, ki nežno čuteče ali pa bolešno razkrižajo ljubzen. Očitajoča pisma nezvestim zakonikam možem, ljubavna pisma, goreča ali umerjena, za infanteriste in kavaleriste. Anonimna pisma. Kupčija gre baje možu zelo dobro od rok.

Nov uspeh moderne medicine

Skoraj štiri petine vseh ljudi, ki so dosegli 40. leto starosti, podleže posledicam mrtvouda. Večina kosi kap moške. Že tako velika umrljivost pričuda, da je boj proti povzročitelju mrtvouda v moderni medicini eno najvažnejših vprašanj. Zdravniki si že dolgo prizadevajo, da bi našli učinkovito sredstvo, s katerim bi zmanjšali krvni pritisk. Mrtvoud je namreč posledica silnega pritiska krvi, ki nastane po nenapornem delu ali preveliki razburjenosti. Kri pritiska na možganske žilice, ki počijo tako, da se kri razlije po možganih in posledica je takojšnja smrt. Isto velja za srce. Včasih pa zadene kap samo del možganov. Če zalije kri levo polovico možganov, otrpne desna polovica in nasprotno. Često izgubi človek tudi dar govora.

Za zmanjšanje krvnega pritiska so rabili zdravniki v prejšnjih časih večinoma pijavke ali pa so kri puščali. Zадне čase si pa pomaga zdravniška veda z novo kirurško metodo, s tako zvano lumbalno punkcijo. O rezultatih teh eksperimentov poroča v medicinski reviji »Vračevnoje delo« ruski zdravnik, vseučiliški profesor dr. N. Iszenkov. Zdravnik zasadi dotičnemu, ki je v nevarnosti, da ga zadene kap, v hrbtenični mozeg votlo iglo in mu odvzame po potrebi 5—15 kubičnih centimetrov mo-

žganske vode. S tem se zmanjša krvni pritisk in nevarnost mrtvouda je odstranjena. Prednost nove metode je v tem, da se operacija ne dela na glavi, marveč na hrbtenici. Uspeh je seveda v mnogem odvisnem od praktičnih in tehničnih izkušenj zdravnika.

V Ameriki kraljuje samo dolar

Lindbergh, ki je prvi preletel ocean, je kljub svoji slavi vreden vsega pomilovanja. Mož je pogumen, obenem pa pravi gentleman. Ponižali so mu 100.000 dolarjev, da bi se pojavil za nekaj minut na odru v pariškem gledališču, pa ni hotel. Posetil je samo mater nesrečnega letalca Nungesserja in se vrnil v domovino. V deželi dolarjev pa nimajo smisla za idealizem. Drugače bi se polkovniku Lindberghu ne moglo pripetiti, da v nekem newyorškem hotelu niso hoteli sprejeti njegovega čeka, s katerim je hotel poravnati račun zase in za svojega mehanika. Račun je znašal štiri dolarje. Ček je podpisal svetovno znani Linbergh, toda v hotelu so ga odklonili in zahtevali, naj poravnata račun v gotovini. Lindbergh se je prepričal, da slava v Ameriki brez cvenka nima nobene veljave. To so mu dokazali tudi v mestu Nebraska, kjer ni mogel dobiti v nobenem hotelu sobe, dasi je njegovo ime znano vsemu kulturnemu svetu. Američani so praktični in zato imajo dolarje.

Kuhinja v sobi

Življenje samo sili arhitekta, da se vedno bolj pečajo s problemom, kako urediti tušno stanovanje, kakršnih je od dne do dne več, da bi bilo udobno. Zdaj je mnogo poeincev — neporočenih žensk in moških — pa tudi mnogo mladih zakoncev, ki nimajo dovolj sredstev, da bi najeli udobno stanovanje z vsemi pritlikalnimi. Za take zakonce in samce bi bila celo kuhinja poleg sobe luksuz in zato so začeli arhitekti, zlasti nemški, razmišljati, kako bi se dala kuhinja napraviti kar v sobi. In ta problem, ki je v sedanjih težkih razmerah za mnoge ljudi življenjskega pomena, so arhitekti v glavnem že rešili.

Marsikoga bo zanimalo, kako se da napraviti kuhinja v sobi, kajti s tem si mnogo prihranimo pri najemninah. V sobo se postavi nizka omara, podoba večji ognja varni blagajni. V tej omari je zloženo vse, kar se rabi za skromno gospodinjstvo v eni sobi. Tu je električni aparat za kuhanje in ponovica, lonček za vodo, samovarček itd. Ostanke pa še dovolj prostora za kuhinjsko posodo in druge potrebščine. Spodaj je prostor, kjer lahko stoji po potrebi tudi vedro. V spodnji predalček spravimo razno manj potrebno robo. Ob strani je pritrena z železnimi kljukami ozka in dolga mizica, na kateri lahko gospodinja lika. Navadno se pa rabi ta mizica kot kuhinjska jedilnica. To pratično omaro lahko postavimo tudi v najmanjšo sobo in če je vse v njej lepo zloženo, se niti ne pozna, da nam služi sobna obenem za kuhinjo.

Bojevita nuna

Ameriški listi poročajo iz Mehike, da je dala inicijativa za atentat na presidenta Obregona nuna Marija Conception Trejeva, ki sedi zdaj v preiskovalnem zaporu. Že več mesecev pred atentatom na novega presidenta je bil izvoljen pod njenim vodstvom tajni odbor zarotnikov, ki so hoteli ubiti dva liberalna voditelja Obregona in Callesa. Vsi sestanki zarotnikov so se vršili v stanovanju omenjene nune. Ona je vedno predsedovala in zalagala zarotnike z denarjem. Trejeva je zelo bojevita in krvoločna. Tudi med vojaštvom je agitirala proti prezidentu in jim obetala, da pojdejo kot mučeniki še gorki v nebesa, če odpovedo pokrščeno liberalni vladi. Tajni sestanki so se vršili v njenem stanovanju že v aprilu. Oblasti so aretirale bojevito nuno in sedem drugih žensk, med nji-

mi neko Marijo Heleno Manzonovo, ki je bila desna roka krvoločne nune. Manzonova je sama snovala atentat. Spomladi so se vršile velike svečanosti v Celayu in državi Quanojnepo, katerih sta se udeležila tudi Calles in Obregon. Manzonova bi se morala med plesom obema približati in ju zboosti za zadrženo iglo. Res je prišla na svečanost, pa ni imela dovolj poguma, da bi izvršila atentat. Namesto tega je sklenila pogoviti v zrak železniški most za mestom v hipu, ko bi se peljala po njem v posebnem vlaku oba generala. Toda bombe niso bile pravočasno izdelane in tako je tudi ta atentat izostal.

Bombe je pomagala izdelovati tudi nuna Trejeva. Ko so bile izdelane, so jih pa porabili za drug agent, o katerem se v inozemstvu ni pisalo. Eksplozirale so v garderobi mehiškega parlamenta, toda Calles je ostal živ. Bombe sta položila Manuel Trejo in Carlos Castro, ki sta zdaj tudi aretirana. Manuel Trejo je brat nune Trejeve. »Gliša vkup štiriha.«

Mladini prepovedano!
Dveurne predstave! Oba dela naimkrat!
HARRY PIEL
v senzacionalnem pustolovnem filmu
Pozor Harry
Harry med apaši! — V borbi s tr govcem belega blaga. — Rešitelj v prosticijico prodanih deklet.
Predstave ob 4., pol 8., in četrt 10.
Telef. 2124. LJUDSKI KINO (Matlica)

Sokol

— Vozne olajšave za zlet v Skoplju.
Za pokrajinski zlet JSS v Skoplju od 5.— 9. sept. je dovoljena četrtninska voznja za vse udeležence iz naše države. Ta vozna olajšava velja od 1.—20. sept. t. l. in to za vse vlake razven SOE. — Za českoslovaške, poljske, ruske in lužičkosrbske Sokole je odobren po naši državi brezplačen prevoz.
— Sokolsko društvo in CMD v Ptuju organizirata skupno za 8. september proslavo dvajsetletnice septembejskih dogodkov. Obe društvi obhajata istočasno dvajsetletnico svojega obstoja. Program se začne že 7. sept. ob 8. zvečer. Sokol priredi telovadno akademijo v domačem gledališču; 8. septembra pa se bo razvil program obeh društev od jutra dalje. — Pozivamo vsjo javnost, da poseti v čim impozantnejšem številu to nacionalno prizidatve.

— Zlet poljskega Sokolstva 1929. Svobodna Poljska bo proslavila 1. 1929 svojo desetletnico z vsesplošno razstavo v Poznanju, na kateri bo prikazano vse njeno delo in njen razvoj v prvem desetletju. Ob tej priliki se bo vršil v tem mestu poljski vsesokolski zlet 29., 30. junija in 1. julija 1929, ob soudeležbi »Slovenskega Sokolskega Saveza«. — Starosta »Poljske Sokolske Zveze« brat A. Zamojski je priobčil v zadnji številki »Sokolskega Glasnika« poziv na jugoslovnsko Sokolstvo v bratskim vabilom na ta zlet. Prepričani smo, da bo naše Sokolstvo pohitelo prihodnje leto v velikem številu k svojim velikim severnim bratom in utrdilo ž njimi še bolj bratske sokolske vezi.

NOVA KUPČINA
z žigom
KLJUČ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Skrb za deco v Rusiji

Vprašanje otrok in zagisuranje njihovih pravic spričo zelo pogostih razporok je v Rusiji neprimerno bolj pereče, kakor v zapadni Evropi, kjer rodbinske vezi niso tako zrahljane in kjer ima deca v rodinbi trdno oporo. Zadnje čase posvečajo v Rusiji pravico otrok, zlasti lastninskim, vedno večjo pozornost. Kot najvažnejši ukrep v tej smeri je omeniti odredbo sovjetske vlade, s katero so dobile ženske pravico zahtevati alimente. Po novem zakonu morajo vsi moški, ki so dolžni plačevati alimente, naznaniti podjetjem in ženskam, katerim plačujejo alimente, vsako izpremembo bivališča in povvišanje plače ali dohodkov. Alimente se računajo kakor običajno v odstotkih od plače odnosno dohodka. Nihče, kdor mora plačevati alimente in živji od dohodkov, ne sme prodati svojega imetja brez dovoljenja dotične ženske, ki ji plačuje alimente.

Sovjetska vlada je poskrbela tudi za socialno zaščito nedoletnih otrok in sirot brez roditeljev. Mačehe in očmi morajo skrbeti za tuje otroke, če so njihovi roditelji umrli ali če nimajo sredstev za vzdrževanje dece. Na drugi strani so pa dolžni pastorki in pastorek podpirati siromašnega očima ali mačehe, če je on ali ona skrbela za nje vsaj deset let. Sovjet ljudskih komisarjev je sprejel še en zakon, po katerem nedoletni otroci, ki še niso stari 18 let,

pa so zakoniti dediči svojih roditeljev ali sorodnikov, ne morejo izgubiti dednih pravic niti v primeru, če bi roditelji ali sorodniki v oporoki to izrecno določili. Tako sovjetski zakon neposredno vpliva na voljo, izraženo v oporoki.

Sovjetska vlada se intenzivno peča tudi s problemom, kako podpirati deco z denarjem, brezplačnim lečenjem, prehrano itd. Vse krajevne oblasti morajo določiti v proračunu posebne postavke za siromašno deco. Gmotno podporo bodo dobivali v bodoče otroci, ki jih vzgajajo in rede siromašne matere, dalje otroci siromašnih rodbin s številnimi člani in deca, ki trpi pomanjkanje radi brezposelnosti, boleznih ali odsotnosti roditeljev. V splošnem si sovjetska vlada prizadeva, da zniža število otrok brez nadzorstva, kar se ji je deloma že posrečilo. Malokatera država skrbi za otroke tako, kakor sovjetska Rusija, ki je na polju socialne zakonodaje v razmeroma kratkem času dosegla presenettjive uspehe.

Dolgovi kralja Amanullaha

Z velikim pompom je sprejela Evropa afganskega kralja Amunullaha, ki si je nedavno ogledal vse večje evropske prestolice. Toda epilog njegove slavne turnee po Evropi je marsikoga presenetil in razočaral. Ljudje so mislili, da se afganski kralj kopleje v zlato in da bo zapravil v Evropi težke milijone, pa so se temeljito zmotili. Ta zmota je po-

je drznil vstopiti brez dovoljenja k vladarju.

Namesto psovke je zaigral na njegovem obrazu smehljaj. Prišlec, njegov osebni zdravnik Mendrici, je smel priiti k njemu vsak čas brez običajnih formalnosti. Zdravnik je bil zamišljen. Nizko se je poklonil, rekoč: — Mameluki prihajajo! — Mohamed Ali je namršil obrvi, naslonil se je na okno in pogledal na dvorišče. Med strelnimi linami so klečale sključene postavbe albanskih strelcev, skritih tako, da jih ni bilo mogoče videti od mestnih vrat Bab-el-Azab, skozi katera bi morali priti povabljeni gostje.

Samo mimogrede je pogledal sključene strelce, ki so imeli smrtonosne puške namerjene proti vratom. Potem se je obrnil k zdravniku, rekoč: — Pojdiva v dvorano! — Mendrici mu je molče sledil. Pred prestolno dvorano se je Mohamed Ali obrnil k zdravniku, rekoč: — Tudi mene bo nekoč sodila zgodovina po mojih delih za blagor ljudstva. Ne morem drugače.

V prestolni dvorani je sedel kraj svojega sina Tusana z ene in hrabrega vojskovodje Ibrahim paše z druge strani.

Otakar Čapek: Mohamed Ali in pokolj Mamelukov

La ilaha, ill Allah... je zadonel slavnostni glas muzezina tam doli na mošej Gama sultana Hasana. Razlegal se je tja gori do kraljevske palače, stoječe ponosno v kairski trdnjavi kot kralj med poslopji vsega mesta. Mohamed Ali je zdrhlitel, ko je zaslišal glas, ki je vabil vernike k molitvi in opravljanju dobrih del. Zatopljen v svoje misli je pogledal skozi okno svoje palače na mesto, ki ga je rešil angleške nadvlade in vrnil svojim podložnikom po slavnih bitkah svobodo. S pomočjo Mamelukov je pognal albionske čete v morje.

Na današnji dan je povabil mame-luške poglavarje na gostijo. Zvesti služabniki so mu sporočili, da nameravajo priti v velikem številu k njemu, da se pomenijo z njim glede bivše moči, ki naj bi jo vrnil Mamelukom. Po zmagi nad Angleži, dobljeni z njihovo pomočjo, so mameluški poglavarji izgubili svojo moč. Sultan jih ni priznaval kot gospodarjev bojevitiga plemena. Kairo je kipel. Črede velblodov, natovorenih z raznimi živilji, gradbeni materialij, oslice in zagoreli Arabci za njimi, zastrite žene, trope umazanih otrok, vse to se je gnetlo tam doli pod visokimi stenami in drvelo po svojih opravkih.

vahno. Ljudstvo se je zbiralo, da vidi odlične goste. In res je bilo vredno pogledati. Mimo množice radovedne-žev se je pomikala sijajna povorka. Štiridesemdeset mameluških poglavarjev in spremstvu številnih služabnikov je prihajalo tam daleč iz Črne Nubije, da se odzove vabilu Mohameda Alija in se mu pokloni.

Sprejdi je jahal na iskrem arabskem žrebcu njihov poveljnik Mohamed Bed-Il-Gasar. Ob njegovi strani Emin-beg. Oba poglavarja sta zrla ponosno na razcapano ljudstvo, ki je spoštljivo ogledovalo z zlatom okrašene konje, sijajna svilena oblčila jezdecev in z biseri posute turbane.

To bedno ljudstvo — že nedavno bi ga mogli nekaznovano izmozgati, toda zdaj jih je potisnil njegov vladar tja do Nubije. Toda, bog da, na današnji gostiji jim vrne Ali del ugrabljenih pravic, kajti nedvomno bi jih ne vabil k sebi, če bi ne potreboval pomoči njihovih ostrih mečev. Blizala se je namreč vojna s Sirijo in Turki.

Pojdejo, borili se bodo, svoje glave položijo za Egipt, toda nekdo bo moral to plačati. Plačalo bo to bedno, razcapano ljudstvo.

A morda zasije po zmagovitih bitkah znova solnce njihove slave kakor v času, ko so vladali nad to suženjsko rajo mameluški sultani.

Čutili so se povsem varne v utrjeni Kairi, kajti gost je v mohamedanskem svetu nedotakljiv, kaj šele oni, vladarjevi gostje!

Take misli so jim rojile po glavi, ko so zadenela pred utrdbo Bab-el-Azab kopita njihovih okrašenih konj. Jezdci so prihajali na prostorno dvorišče. Okovana vrata so se za zadnjim zaprla, a druga, vodeča v palačo, so bila še vedno zaprta.

Prvi jezdeci so se začudeno spogledali, ko so zadeneli prvi strelci.

— Znamenaje za pozdrav, — so pomislili.

Toda že so zadeneli od vseh strani strelci iz pušk skritih Albancev. Na dvorišču je nastala nepopisna zmešnjava. Gostje Mohameda Alija, ki se je s tem pregrešil proti koranu, so padali kakor trava pod koso. Mameluki so divje zatlili. Ostri meči, na katerih so se lesketali napisi iz korana, so zaman švigali po zraku in iskali nevidnega sovražnika. Konji so se vzpenjali, padali so zadeti in davili pod seboj ranjene in zdrave jezdece.

Sredi vseh Mohamed Bed-Il-Gasar z Eminom-begom... Strahopetni pes, pokaži se, da te prekonejo oni, ki si jih tako podlo umoril! — je vzkliznil z mogočnim glasom poveljnik Mamelukov in zamahnil z mečem proti oknu prestolne dvorane, skozi katero se je videl obraz zdravnika Mendricija. Poveljnikove besede so se pa udušile v krvi, ki mu je brizgnila iz ust. Hrabri bojevnik je padel z razprostrtimi rokami s konja. Emin-beg je obupno zakričal in zagnal soboj proti oknu, da bi zadel zdravnika. Toda sablja ni doseg-

Naša opera v letošnji sezoni

Slovanski avtorji prihajajo vedno bolj do veljave. — Letos dobimo več originalnih domačih in slovanskih oper. — Ciklus Mozartovih del. — Razmerje drame do opere in operete. — Stare in nove moči.

Z ozirom na bodočo operno sezono je naš poročevalec obiskal v opetnem gledališču ravnatelja opere g. Poliča, ki ga je zelo ljubezno sprejel in mu na nekatera vprašanja podal zanimive izjave z ozirom na razvoj in delo naše opere v nastopajoči sezoni.

Kakšen program ste izbrali za bodočo sezono? Kakšne novitete dobimo, morda celo domače?

«Slovanska operna produkcija se je v povojni dobi izredno razvila ter se vsako leto bolj uspešno uveljavlja tako, da zavzema od dne do dne vse večje mesto v svetovnem repertoarju. Dočim je bilo pred vojno za samo slovanska opera gledališča težko najti prikladna in učinkovita slovanska dela, se v povojni dobi, posebno pa v zadnjih treh sezonah, pojavljajo tudi na neslovenskih odrih vedno pogosteje slovanski avtorji. Menda je le malokatera opera na svetu, ki še ni vpričo v vsaj Musorgskega »Borisa Godunova« ali pa eto izmed del Rimskega - Korzakova, Čajkovskega, Smetane, Dvořaka i. dr. V zadnjem času pa se bolj in bolj afirmirajo imena Leoša Janačka, Igorja Stravinskega, Sergeja Prokofjeva, Ernesta Křenekka, a kmalu jim bo sledila cela vrsta drugih mlajših.

Seveda mora vodstvo vsake slovanske opere (in seveda tudi mi!) vpoštevati ta dejstva ter po možnosti (z ozirom na zasledbo in tehnično stran) vpričo v prvi vrsti učinkovita slovanska dela. Tako se bolj in bolj razvija repertoar naših oper v slovanski smeri in danes, v desetem letu po prevratu, smemo govoriti o pretežno slovanskem opernem repertoarju tudi naše opere v Ljubljani. K temu je pripomogla v dobri meri tudi domača produkcija, ki nam v zadnjem času prinaša resna, tehnično dobro izvedena operna dela, ki so vsega vpoštevaju vredna. Danes razpolaga naša opera poleg za letošnjo sezono sprejetih, še s sledečimi opernimi deli, ki pridejo v poštev za izvedbo v bližnji bodočnosti: M. Bravničar: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, L. Šafraneč - Kovič: »Hasanaginica«, (ki je za Ljubljano popolnoma na novo predelana) in Z. Hiršler: »Dve renaissanci noči«. Najavljeno pa je še nekaj drugih novih del. Kakor vidite, nismo v zadregi.

Predvsem pa je za naš zavod častna dolžnost, da izvede Kogejev »Črne maske«, ki so že lani bile v študiju. Upamo, da nam bo mogoče letos uspešno izvesti to izredno težavno delo, ki je mogoče predstavnostno, da prekorači naše ožje meje. Poleg Kogaja se bo letos prvič oglasil na opernih deskah Slavko Osterc s svojim interesantnim operno - melodramatskim poskusom: »Iz komičnih oper«. Rista Savina 70-letnica pa proslavimo z njegovo »Lepo Vido«, katera predstavlja tudi najresnejši slovenski uspeh v minulem deceniju.

Prvič se oglašila našemu odru Igor Stravinski, slavni ruski modernist, katerega sovrstnik Prokofjev je v lanskem sezoni z »Zaljubljen v tri oranže« pomelil jugoslovensko operno senzacijo (gostovanje naše opere v Zagrebu in Beogradu). Letos vpričo opero - oratorij »Oedipus rex« Stravinskega, delo, ki pomenja značilen poskus v moderni operni literaturi. Stravinski obdeluje Sofoklejev dramo na popolnoma originalen, nadvse interesanten način, ki kljub speakerju, ki razlaga latinski tekst in kljub skrajno modernim glasbi, strogo varuje antični karakter dela.

Po daljšem odmoru zapoje pri nas večno lepi Smetanov »Dalbor«, pevec češke romantične muzike. Poleg tega pa se oglašila Jaromira Weinbergerjeva »Svanda dudak« (Svanda, igralec na dikle), prototip

češkega muzikanta. Temu delu, čigar premijera je bila v minuli sezoni v praškem Narodnem divadlu, je radi spretno obdelave narodnega sujeta, posebno pa zaradi njegove temperamentne muzike, zagurana sijajna bodočnost. Kolo novih slovanskih del na našem odru zaključuje internacionalni, senzacionalni, predrzni in duhoviti Křenekov »Jonny svira«.

Kaj naj povem o njem? Slišali ga boste in videli, Pavilhoi Saj se instalira radi nje, za nova, moderna električna napeljava, adaptirata se oder in portal tako, da se nam od celodnevne kravala v operi kar meša. In soditi ga boste! Prepričan pa sem, da bo »vlekel« bolj kot »Grofica Marica«!

V zvezi s projektnim festivalom jugoslovenske glasbe, ki se naj bi vršil v prvi polovici novembra letos, bodo omenjena dela vsekakor dostojna manifestacija ob priliki desetletnice naše kulturne in nacionalne svobode. Ako se nam posreči realizirati še češki in poljski koncert, bi se mogoče v zvezi z našo dramo dalo aranžirati slovanski teden. Mnenja sem, da je ideja prav zapeljiva.

Toda v tekoči sezoni se nam obeta še eno slavje. Z opero »Beg iz seraja« vpričo peto Mozartovo opero in z njo zaključujemo vrsto omih oderskih del tega genija, ki se še sedaj redno vpričo. Ako nam bo sreča mila in ako se bo vse izteklo po programu, vpričo v drugi polovici sezone vseh pet del kor prvi Mozartov ciklus v naših krajih. Za to pomembno slavje nameravamo povabiti več uglednih umetnikov, ki naj bi s svojim sodelovanjem povečali vpričo izjemno nesmrtnih oper: »Čarobna piščal«, »Figarova svatba«, »Così tan tutte« in »Beg iz seraja«. S tem bi bil postavljen eden izmed vogalnih kamnov pomne stavbe naše opere.

Nepredvidene momentane težave so nam lansko leto zadržale nadaljno izpopolnjevanje Wagnerjevega repertoarja. Letos je izvedba njegovega prvega dneva iz »Prstna Nibelunga«: »Walküre« zagurana. Mislim, da bomo s tem ustregli velikemu delu našega občinstva, sami pa bomo storili zopet korak naprej v izgraditvi temeljev našega repertoarja.

Repertoar bo dopolnila efektna opera L. Montemezzija: »Ljubozen tretji kraljev« (po Sen Benelijevi drami), ki je lani z našim Rivajcem imela izvredne uspeh v Berlinu. Ako nam bo čas dopuščal, pride do besede še Lortzing s svojim ljubimim »Car in tesarjem«, ali pa mogoče še celo nekam prav modernega historija »Kristofa Kolumba«. Toda o tem ob svojem času in če nam bo kak uspeh v opereti naklonil dovolj časa.

Kajti doslej se še nismo odločili za kako moderno opereto. Sedaj študiramo najgajvega in pikantnega Suppejevega »Boccaccia« in čakamo, kaj nam najboljšega prinese nova operetna sezona. Sicer se pa trdovratno govori o neki moderni, domači opereti, katere avtorji (menda so trije) pa zahtevajo zaenkrat še popolno diskrecijo.

— Ker smo ravno pri opereti, dovolite, g. ravnatelj, vprašanje, kakšno je vaše mnenje o razmerju drame do opere in operete?

»Z ozirom na izjavo g. ravnatelja drame v sodelovanju »Slovenskem Narod« bi glede operete rad ugotovil nekatera dejstva. V onih izjavah sta prikazani opera in opereta kot nekaka škodljiva drama itd. Ni oportuno, da se o takih vprašanjih vodi javna diskusija med člani iste uprave. Mesto za take stvari je v sami upravi. Zato nočem polemizirati, temveč hočem na kratko in suho ugotoviti nekatera fakta.

V zadnji sezoni, ki jo je vodil Gledališki konzorcij, je dramski ansambl šteli 33 oseb in 2 inspicienta, torej skupno 35 oseb umetniškega personala. Danes jih šteje 28, torej vsega skupaj 7 oseb manj. V

istem času je štela opera 141 članov, danes pod državno upravo sestavlja operni ansambl 90 ljudi, torej 51 oseb manj. Prepričan sodbo javnosti, katera panoga našega gledališča je po redukcijah bolj prizadeta. Pri tem moram poudariti, da mora ta, za več kot tretjino zmanjšani personal producirati kvantitativno isto toliko (in še več!), kot takrat, povrhu pa še neprimerno težji, modern repertoar.

Po opereti se je seglo le z namenom, da se ustvari lahek, zabaven nedeljski repertoar, ki naj bi široko maso, ki se je odtučila teatru in obrnila h kinu, vrnil zopet sebi. In to nam je uspelo. Danes imamo ob nedeljah in praznikih polno hišo, pred leti pa je bila opera ob nedeljah prazna, večkrat celo zaprta. Pomembno pa je, da je drama ob primernem repertoarju ob nedeljah kljub opereti polna. Torej o kaki konkurenci ne more biti govora. Seveda so vsega obžalovanja vredni le oni igralci, ki sodelujejo v obeh prireditvah in ki morajo izmučeni radi popoldanske dramske predstave igrati zvečer še opereto, ali pa obratno. Mislim pa, da v sedanjih razmerah ni niti diskutabel, ali naj bi se zapiralo opero, odnosno opereto zato, da se servirajo občinstvu umetniško dvomljiviji proizvodi a la »Švejk«, »Fanny« itd., ki zaostajajo daleč za tako diffamirano opereto.

Pozabili pa ne smemo, da delujeta poleg državne drame v Ljubljani še dva stalna diletantska odra ter da se menda stuje še tretji. To sicer zelo hvalevredno udejstvovanje naših diletantov pa gre brez dvoma na škodo naše drame. Brez nadaljnega pa so izvedljiva podeželska gostovanja. Ako nam je doslej uspelo še vsako sezono organizirati s tako težkim in okornim aparatom, kot je naša opera (ki ni odvisna samo od sodelovanja dramskih, temveč mnogih zunanjih elementov), turneje po Dalmaciji, Bosni, v Zagrebu, Beogradu, Subotici, Celju itd., potem bi moralo biti to za dramo še posebno lahka naloga.

In končno še ošteček s 15%! Gospod ravnatelj evidentno ne računa na svoje tehnične osobe, brez katerega nedvomno ne bi mogel igrati. Resnici na ljubo moram konstatirati, da uživa dramski del našega personala 32% postavke za »lične izdatke« osoblju Narodnog pozorišta, tedaj je jasno, da je gornja številka skoraj neugodno blizu 40%, ki bleščijo kot nekak nedosegljivi ideal pred duševnim očesom gospoda ravnatelja.

— Katere reprize boste vpričo, gospod ravnatelj? In kako je z izpodbirani v personalu?

»Seveda se bodo tudi letos ponovila nekatera uspeša dela iz preteklega sezone, med drugimi »Zaljubljen v tri oranže«, »Saloma«, »Marta« in nekaj operet.

Izvedla bo ta repertoar naša preizkušena četa umetnikov s svojimi dirigenti na čelu. Tedaj gg. Betetto, Banovec, Thierryjeva, Majdičeva, Poličeva, Ribičeva, Rumpel, Kovač, Janko, Mohorič itd. Ohranjeni nam ostaneta, čeprav le kot stalna gosta ga. Mitrovičeva in ga. Adlešič - Popovič. Ga. Mitrovičeva bo od časa do časa prihli-tela iz Lipskega, kjer je letos angažirana, v svojo nepozabno Ljubljano. Uspelo pa nam je pridobiti go. Z. Villan - Kuncovec, ki je že lani kot gost navduševala svoje poslušalce. Mesto g. Holodkova prevzame g. R. Primožič, ki bo kreiral nekoliko važnih partij. Novinca sta gg. Marček in Grba, ki se bosta takoj v začetku sezone predstavila javnosti. Oba obetata že sedaj izredno mnogo.

V opereti pa bosta seveda nastopala zopet ga. Poličeva in g. Drenovec, za smeh in šalo pa bodo skrbeli gg. Balatko-va, Ribičeva, Rakarjeva ter gg. Peček in Povh.

Med nalivom.

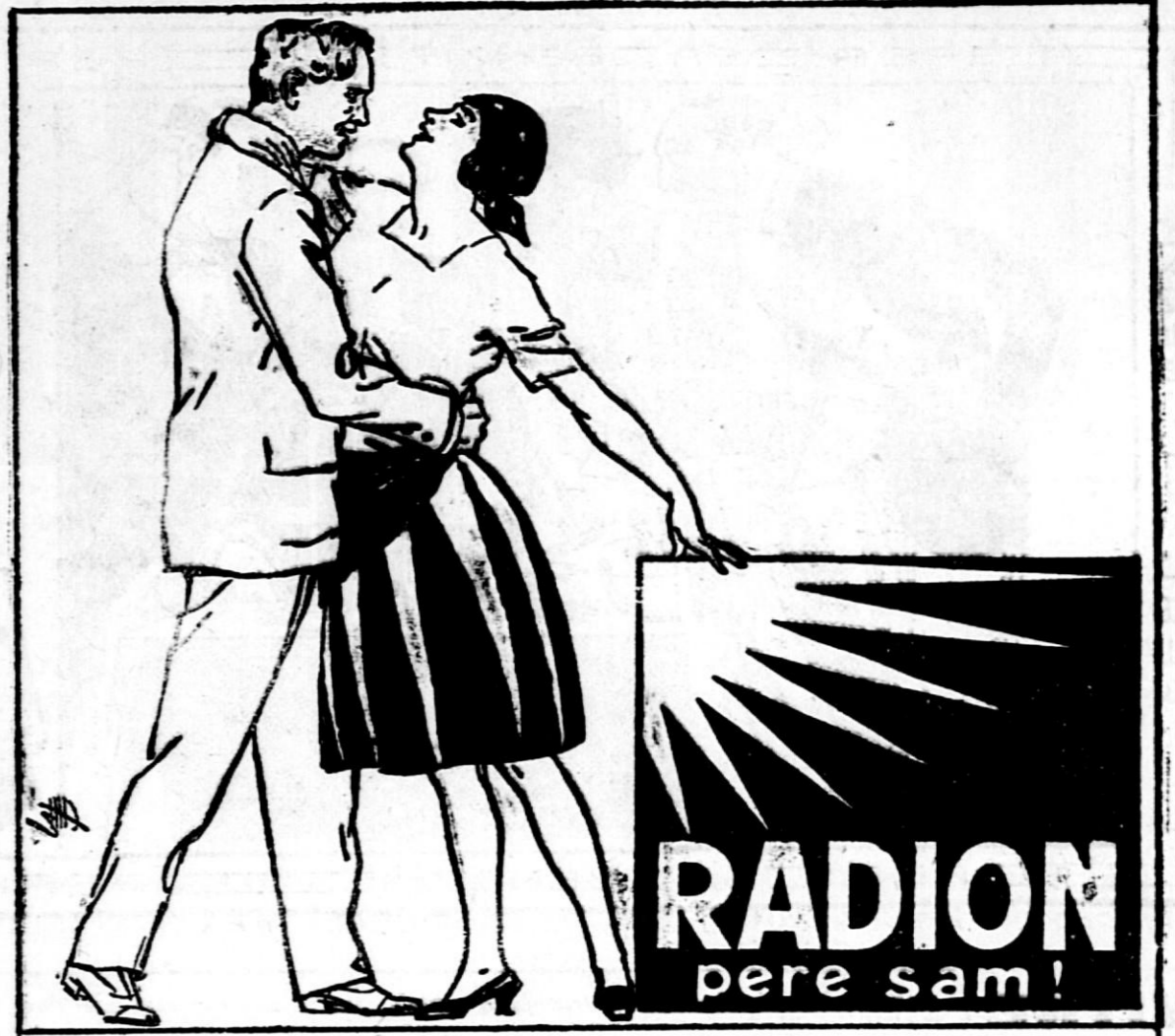
— Gospodična, ali vam smem ponuditi dežnik?

— Koliko pa stane?

Takoj pripravljen.

Že priletla gospodična je odšla v hribe. Ko pripe na vrh visoke gore, je vzhičena od krasnega razgleda in nehoti ji uide vzklik: »Oh, božanstveno — tu bi hotela umreti.«

Vodnik: »Dajte mi dva božjaka, pa vas treščim dol!

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. Med vsemi snubci tistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

Jože Karlovšek: Slovenska hiša

V kratkem razdobju enega leta je nabral marljivo zbiratelj slovenskega etnografskega gradiva, g. J. Karlovšek, že toliko novega gradiva, da je mogel izdati drugi del svoje zbirke »Slovenska hiša«. Ta del je posvečen predvsem — kakor kaže naslov — stavbam in pohištvu, dočim je prinesel prvi del samo stavbne motive. V tekstu se peča avtor po zanimivem uvodu najprej z zgodovino hiše v Sloveniji ter opisuje nato posebno gorenske, doljske, mariborske in kraške stavbe. Sledita še članka o novejših stavbah in pohištvu.

Glavni del mape pa tvorijo risbe, slike in fotografije, ki nazorno prikazujejo karakteristike glavnih oblik našega domačega pohištvu in tipe podeželskih stavb, kakor tudi nekaj stavb, ki so bile zgrajene v slogu slovenske hiše. Vseh listov z bogato vsebino je 26. Izdelal jih je večinoma avtor sam, deloma pa je sodeloval z risbami tudi nekaj slovenskih umetnikov.

Preobširno bi bilo oceniti vsako teh risb posebej, zato se moremo oretli samo na programatično stran izjave.

Kakor znano je bil veliki del našega ozemlja skozi mnoga stoletja pod nemškopaljskim kulturnim vplivom. Ni torej čuda, da kažejo tudi naše stavbe oblike gotove podobnosti z oblikami, ki jih vidimo pri nemških sosedih. Isto velja vice versa za primorske hiše, ki mejijo ob italijansko kulturno sfero. Da pa kažejo naše hiše kakor ostali naš etnografski material kljub

temu posebno slovensko in slovansko noto, nas mora tembolj veseliti. To slovensko običje se kaže posebno v detajlu, v gotovih posebnostih malih oblik in še najbolj v načinu (ne vsebinski, kakor se tolikokrat pomotoma trdi) izdelave ornametov. Skupina sistematično izbranih sorodnih predmetov, kakor jih vidimo v Karlovškovih mapah na prvih štirih listih, kažejo to slovensko značilnost tako zelo, da jo mora občutiti vsak gledalec, čeprav ne bi bilo težko pokazati na sorodstva teh oblik z gotovimi cerkveno - baroničnimi oblikami. Pri večjem obsegu take zbirke bi bilo seve hvalevredno, če bi se uredilo gradivo po posameznih okrajih, ki kažejo tudi gotove skupne posebnosti v slogu.

Taka izdaja bi pa bila kajpa mogoča samo s sodelovanjem večjega števila zbirateljev in močnejšega založnika.

Slike, osnutki in fotografije stavb v naslednjem delu so izvršene — kar je radi sodelovanja različnih umetnikov razumljivo — na zelo različne načine, vendar podajajo mnogo lepega gradiva, ki mora zanimati vsakega ljubitelja folklorea, a bodo izborno služile slovenskim stavbnikom in to posebno na deželi. To je najbrže tudi glavni namen Karlovškovih map. Zares, želeli bi avtorju, da bi mu pokupili čim prej svo izdajo naših stavbniki, kajti s tem bi bil praktični namen tem map najbolj dosežen.

Pohvalno treba končno omeniti, da je g. Karlovšek izdal tudi zbirko v samozaložbi ter je izdal razmeroma velike svote v ta namen. Zato bi bila izpolnitev gorj izražena želja tem bolj razveseljiva.

la okna. Zadel je ob zid in se prelomila.

Puške so se vedno pokale. Skoraj vsi Mameluki so bili že ubiti ali ranjeni. Šele sedaj so prilezli Albanci iz svojega skrivališča, da pobijejo še zadnje ostanke bojevnikov, ki so bili nekot strah in trepet vsega Egipta. Strašne kletve so se razlegale iz ust onih, ki so bili še živi.

Emin-beg še ni bil ranjen. Zdelo se je, da se ga krogel izogibljejo. Njegov konj se je vzpenjal na zadnje noge ves penast, kakor po divjem galopu. Beg je mirno zrl smrti v obraz. Toda tisti hip je planil konj naprej, zaletel se je proti najnižji ograji, v ogromnem skoku je preskočil zid in se zavalil v dvajset metrov globok jarek. Emin-beg je ostal k sreči nepoškodovan. Zlezel je izpod mrtvega plemenitega konja in bežal iz Egipta, ki je tako podlo umoril goste, sotječe pod božjo zaščito.

Ta čas so streljali na dvorišču utihnili in Albanci so z jatagani poklali ranjene mameluške poglavarje. Vlada Egipta se je s tem strašnim pokoljem otresel stoletnega prokletstva težko perizkušene dežele.

Mendrici je stopil od okna in se ves bled približal Mohamedu Aliju. Z drhtečim glasom mu je sporočil, da je Egipt rešen stoletnega jarma, vladar pa svojih največjih sovragov.

Mohamed Ali je molčal. Povesil je glavo in šele čez nekaj časa je zašepetal:

— Priredite jim svečan pogreb!
Tako je končal v Kairu 1. marc 1811.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI ROMAN.

»Ukrenil sem že vse potrebno. Digby...«

»Digby prevzame svoje mesto o polnoči.« ga je prekinil Manfred. »Odšel je dol k Oberzohnu, da se nekoliko orjentiira. Menil je, da bi bilo dobro proučiti topografijo pri dnevni svetlobi; priredil sem mu. Če bi preiskal kanalsko nabrežje v temi, bi se v koprivah dobora opekli. In kanal je poleti in pozimi vedno zagrmljen v megi.«

Dospeli so pred gledališče Fraters. Gledališče je bilo eno najlepših v Londonu. Čeprav je doživel že celo vrsto bankerotov, se je vendar zmerom zopet opomogel in novi detektivski komad je privabil ves London.

»Evo, tu so vrata na oder.« je opozoril Leon, »in tam so izhodi za silo.«

»Kako to, da se nenadoma toliko zadržuje za gledališče samo?« je vprašal Poiccart.

»Ker sem Manfredovega mnenja.« je premišljeno odgovoril Gonzalez. »V fitzreeveskem vrhu bi moral čakati Newtonov avtomobil in ne Oberzohnov. Okolnosti so mi nekam sumljive.«

V tem so se odprla vrata v parter in na galerijo; vrsta čakajočih ljudi se je jela izljevati v poslopie. »Pravičniki« so nekaj časa opazovali to vrvenje, nato so se pa vrnili pred glavni vhod.

Avtomobili so prihajali; najprej v presledkih, ko se je jel bližati pričetek predstave, pa v dolgih neprekinjenih vrstah. Nastal je zastoj, ki je povzročil nekoliko vznemirjenja in neprijaznih opazk prometnih stražnikov.

Bilo je malo pred pol desetimi, ko je Manfred v vrvežu nenadoma zagledal Oberzohnov voz, ki je bil v trenutku pred gledališčem. Najprej je iz nje stopila Johana, za njo pa Monty Newton in oba sta izginita v gledališču.

Gonzalez si je rekel sam pri sebi, da deklica še nikoli ni bila tako krasna kakor nocoj. Imela je barve in oblike mladosti in čeprav bi izbirčneci nemara imeli kaj očitati drzni toaleti, bi tudi največji kritikaster ne mogel zanikati njenih čarov.

»Škoda! Velika škoda!« je špansko pripomnil Leon. »Izredna škoda! Prav isti občutek imam, kakor če bi videl blok najpopolnejšega marmorja v rokah nekega kamnoseka.«

Manfred je iztegnil roko in ga je potegnil v senco. Iz nekega drugega avtomobila je stopil šepavec. Pri tem mu je pomagal postrežček. Plačal je šoferja in je odšel v predurje.

Naključje ni bilo baš pomembno. Gentleman se je očitno pripeljal od Merosa in ker je ves London drevil k tem predstavam, ni bilo nič čudnega, da je prišel tudi šepavec.

»Pravičniki« so ga videli, ko je odšel gor v prvo vrsto. Pozneje, ko so zasedli svoje prostore v parketu, je Leon, ki se je ozrl gor, zagledal bledebradat obraz, in je videl, da je šepavec

sedel na zadnjem sedežu v najprednji vrsti.

»Tega moža sem že nekje srečal,« je rekel nervozno. »Nič me tako zelo ne ljuti, kakor, če pozabim, kje sem že videl kak obraz.«

Da je Gurthar vedel, da je dosegel višek svoje častihlepnosti! Dvakrat je bil vzdržal najostrejšo preizkušnjo najpremetnejšega detektiva sveta, ki ga ni prpoznal!

29.

Posel za Gurthra.

Gurthar je spal, ko ga je poklical Oberzohn, toda pojavil se je pri svojem direktorju tako čil in podjeten, kakor da ni bil imel za seboj nepre-spane noči in skoka iz nočnega brzo-vlaka.

»Se enkrat, dragi moj Gurthar, te pošiljam na delo.« Dr. Oberzohn je bil skoro vesel. »To pot naju moraš rešiti človeka, ki sva ga imela za prijatelja, a ki naju je hotel izdati kakor Judež. Nocoj mora uklati kača. In, Gurthar, temeljito mora uklati! In navidezni prijatelj bo izginit v večno tmino. In potem, hrabri moj dečko, se nama ni ničesar več bači.«

Čakal je na pristaneh, ki ga je dobil v pretrganih besedah.

»Nocoj zahtevam od tebe mojstrovine, uporabe vsega tvojega znanja, Gurthar; največje sile tvojega genija! Kot klubski gentleman ne moreš nastopiti; utegnili bi te prepoznati in ... To pot bi bilo bolje, da se preoblečeš...«

»Gospod doktor, ali mi milostno do-

volíte ponižen predlog?« je goreče vprašal Gurthar.

Oberzohn je prikimal.

»Govori, Gurthar! Inteligentni človek si in ni mi na kraju pameti, da bi dajal predpise umetniku.«

»Dajte mi eno ali dve uri časa in vrnil se bom k vam preoblečen, kakor me še niste videli. Ali mi milostno dovolíte?«

»Naprej! Požuri se!« Oberzohn je milostno pokazal na vrata.

Minila je skoro poldruga ura, ko so se odprla vrata in je vstopil gospod, ki ga je celo Oberzohn trenutek imel za tujca. Njegov obraz je bil mrtvaško bled, črne obrvi, sence pod očmi, ki so govorile o jedva prestani boleznii, kratka črna brada, pomešana z rdečkimi slivimi prameni — vse to bi ga ne moglo premočiti. Toda mož je bil očitno žrtev strašne nesreče. Ena rama je bila grbasta, roka, v kateri je imel palico, je bila strahovito iznakažena in ko je stopal, je debel podplad izdajal Oberzohnu, da ima pred seboj šepavca.

»Želite?« je začel Oberzohn in se je začuden zastrel v dolšca. »Saj to ni mogoče!...«

Gurthar se je nasmehnil.

»Ali vam ugajam, gospod doktor?«

»Kolosalno!« je zamrmral Oberzohn in je še vedno presenečen strmel v nenavadno pojavo.

»Neverjetno dovršeno! Gurthar, ti si umetnik! Nekega dne ti kupim gledališče »Unter den Linden«, kjer boš imel mnogo hvaležne publike.«

PERI-SA-BENZIT! **PERI-SA-BENZIT!** **PERI-SA-BENZIT!**

Kemik izjavlja:
Barva je življenje blaga in obleke! Benzit-Nadmilo ne škoduje barvam, ker obstoji njegov kemični učinek samo v tem, da razkroji nesnago in maščobe - vsled tega konzervira Benzit-Nadmilo tkanine.

Barvaste tkanine se morajo najprej preskusiti, ako so pralne. Ako prenašajo pranje v topli ali mrzli vodi, se morajo v mrzli ali topli Benzit-milnici, oprati, večkrat temeljito izplakniti in posušiti v senci. Priprčajte se, kako lahko odstranjuje Benzit-Nadmilo masne madeže iz oblek in razumeli boste, da razkroji Benzit-Nadmilo pri pranju vso nesnago in maščobo v perilu. To je pri pranju z navadnim milom mogoče samo tedaj, ako se perilo dolgo izkuhava, drgne in krtači.

Benzit-Nadmilo
TVORNICE ZLATOROG - MARIBOR

PERI-SA-BENZIT! **PERI-SA-BENZIT!** **PERI-SA-BENZIT!**

Prodaj
dobro ohranjeno moško kolo, z lesen štedilnik, peč, otroški voziček, posteljo. Naslov pove uprava. 1459

Odvetniški uradnik
z večletno prakso, zmožen slov. in nemškega jezika. Iščo službo v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod «Vesten»/1484.

Prazno sobo
s souporabo kuhinje išče zakonski par v mestu. Ponudbe na upravo lista pod «Čistost»/1492.

Dijaka
z vso oskrbo sprejme uradniška družina v bližini Vrtače. Ponudbe na upravo lista pod «Dobra hrana»/1483.

2 sobi za pisarno, 2 stanovanj s 5 sobami,
elegantni, v novi hiši na Miklošičevi cesti vis-a-vis hotela Union oddam. Vpraša se: Kralja Petra trg 8, visoko pritišče levo. 1503

ZVITKE (role) za računske stroje ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1** Telefon 2980

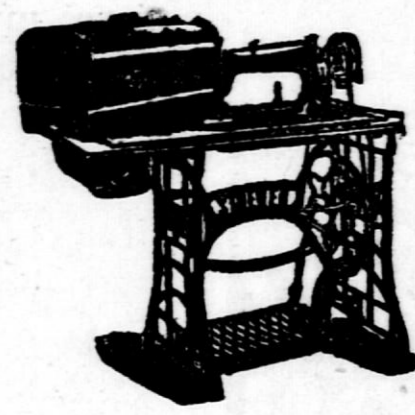
Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiškib potrebnih ter umetnih ožen.
F. K. Kaiser,
puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.
STOEWER
šivalni stroj

Le ta vam poleg šivanja entia (občiva), veze (šika), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro sopot za navadno šivanje - Poleg vseh prednosti, ki jih zaveda šivalni stroj STOEWER, le tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to izrednost pri
Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6, I.

Brezplačen pouk v vezenju, rabi aparatov itd. - Ugodni plačilni pogoji. - 15letno jamstvo.

HARLEY DAVIDSON

MOTOR CO.

že nad trideset let v brezkonkurenčni kakovosti kar vam zamore potrditi vsak posestnik motocikla te znamke.

Velika nova pošiljka vseh modelov dospela!

Med temi popolnoma nova tipa 350 ccm O. H. V. z dvojnimi izpuhoma SUPPERSPORT.

Generalno zastopstvo:
TEHNIŠKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z.
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 6., tel. 2138.

Podzastopniki:
IVAN LEON, Zagreb, Nikoličeva 9. **N. DOLEŽAL,** Beograd, Cara Milana 10/IV.
ANTON PINTAR, Novi Sad, Futuški put 4. **F. DEUTSCH,** Split.

Ni zdravila brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kisel okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpršičaje, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? - Priprčajte se tudi vi, da preizkušena zdravila: specialiteta «FIGOL» eliksir ureja prebavo in vam vrača zdravje «FIGOL» se dobiva po vseh lekarnah izdeluje ga pa in razpošilja po pošti s povzetenim z navodilom vred lekarna dr. Z SEMELIC Dubrovnik 2

Izvirni zaboječ s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštnino 40 - Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju «Figol» d. spavalno zdravilo.

Dunajski velesejem

(Wienermesse)
2. - 8. SEPTEMBER 1928
(v rotundi do 9. septembra).
POSEBNE PRIREDITVE:
Tehnične novosti in iznajdbe. - Mednarodna pristaniška razstava. - Reklamna razstava - Dunajski modni salon za kožuhovino. - Razstava živil in naslad. - Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva.
PRVI AVSTRIJSKI ŽIVINSKI SEJEM
(4. - 6. septembra 1928)
Razstava plemenske živine. - Razstava klavne živine. - Razstava konj.
Brez vizuma! S sejemsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez avstrijsko mejo. Ogrski prehodni vizum se dobi proti predložitvi sejemskih izkaznic na meji.
Znatno znižane voznine na vseh jugoslovenskih, avstrijskih in ogrskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in zračnih progah - Polasnila vseh vrst, kakor tudi sejemске izkaznice (do 40 Din) se dobe pri
WIENER MESSF. - A. G.,
WIEN VII.,
kakor tudi - dokler traja lipski jesenski sejem - pri informacijski pisarni v Leipzig. Österr.-Messhaus. In vseh častnih zastopništvih:
v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.
v Ljubljani: Zveza za tujski promet za Slovenijo, Aleksandrova 8.
v Ljubljani: Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Čudovito nizke cene

Izbira velika. - DVOKOLESA nova od Din 1000. - naprej. ŠIVALNI STROJI od Din 1400. - naprej. OTROŠKI VOZICKI od Din 240. - MOTORJI prav po ceni. - Pred nakupom si ogledite zalogo. - Prodaja na obroke. - Ceniki franco - pri «TRIBUNA». F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 1. 126L

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojavanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

Absolventinja

trg. tečaja, zmožna vseh pisarniških del, išče začetno službo. Nastop 1. septembra. Ponudbe na

Šivilja

dobro izurjena, z večletno prakso, išče službo v konf. trgovini ali damskem salonu, večša slov., hrv. in nemškega jezika. Nastop lahko takoj. Ponudbe na «Slov. Narod» pod «Prvovrstna moč»/1502.

Ivan Pakiž, Ljubljana

je preselil svojo trgovino z urami, zlatino in srebrnino iz St. ga. na 20
Pred Škofijo 15.
Prodajam ure, zlatino in srebrnino z 25% popustom.

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 39

Strojepisni pouk

se vrši vsak dan od 6-9. ure zvečer. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan od 6-8. zvečer, Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 7/L. 1499

Izučena šivilja

išče službe pomočnice evn. gre tudi šivat v trgovino. Nastop 1. septembra. Ponudbe na upravo lista pod «Začetnica»/1491.

Trgovski lokal

za specerijsko trgovino v bližini Ljubljane na prometnem kraju, se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod «Ljubljana». 1510

Strojni ključavničar

(mlajša moč) večš tudi nemškega jezika išče službo pri večjem podjetju. Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Stalno» 1496

Stanovanje

dveh sob in kuhinje išče mirna družina (3 osebe) v novi ali stari hiši. Ponudbe na upravo lista pod «Jesen» 1485

G. Flux, Gosposka 4.,

strokovna čez 35 let obstoječa posredovalnica boljših služb, išče najnuj 10 - 15 perfektnih kuharic, dobra plača; vzgojiteljico za Celje in za Sombor, perfektno francosko-nemško; sekretarko z znanjem nemške stenografije in več sobaric itd. - Priporočila 2 mladi, simpaticni, preprosti kuharici za vse, za Ljubljano in inteligentno osebje vsake vrste. 1506

Konfortna lepa soba

s posebnim vzhodom, se za 1. septembra odda s celo oskrbo 1000 Din mesečno, Židovska ulica 6/L. 1505

Vajenca sprejme

sprejme puškarja Kaiser, Ljubljana, Selenburgova ul. 6. 1512

Dve dijakinji

se sprejmeta v strogo oskrbo pri boljši rodbini. Ponudbe na upravo lista pod «Dijakinji». 1494

prenavlja, čisti in osvaja že kralj izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves, napihovanje, obolenja mokracne kisline, jeter, žolca in žolčni kamen. Vzpodbuja apetit in izboljša učinkovitost pri arteriosklerozni - «PLANINKA» čaj je pristen v plombiranih paketi po Din 20.- z napisom proizvajalca: LEKARNA BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg (Dohi se v vseh lekarnah)

ZOBOTEHNIKA

samo prvovrstno moč v delih zlata in kavčuka išče takoj ljubljanski zobozdravnik. Naslov pove uprava «Slov. Naroda» 1513

Knjigovodjo

(knjigovodkinjo), bilancista, samostalno in pridno silo, zmožno nemškega jezika, išče zagrebško podjetje. - Ponudbe in prepisi spričeval in referencami na upravo lista pod «Knjigovodja 1498c».

Važno

za žitne in lesne trgovce!
V Stari Pazovi (Sremska oblast) centru žitne trgovine, v glavni ulici,

proda se hiša s 3 velikimi skladišči
(za 50 vagonov hrane), košem za koruzo in kompletno urejeno, popolnoma novo, najmodernejšo

sušilnico
za umetno sušenje koruze (kapaciteta 3-4 vagone z električnim pogonom).

Zitna trgovina obstoji na tem mestu 35 let, a isto tako je uveden lesni promet.

Vpraša se pri Štedionici, Stara Pazova. 14

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev. deviz in valut, borzna naročila. oredujmi in krediti vsake vrste, eskomti in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits ltd. ltd. Brzojavke: Kredit, Ljubljana. - Telefon št. 2140 2487 2548. Internurban 2706 2806